

La Seu tanca el compte amb un romanent de 600.000 euros

► El PSC-Progrés creu que no s'han complert les inversions i demana una auditoria

|| I.C.

LA SEU D'URGELL

L'Ajuntament de la Seu d'Urgell ha aprovat aquesta setmana els comptes generals de l'any 2007. Les dades econòmiques van tenir els vots favorables de l'equip de Govern (CiU i ERC) el vot en contra del PSC-Progrés i d'ICV.

L'equip de Govern va felicitar-se «pel romanent de tresoreria assolit i per la capacitat de pagament del consistori als proveïdors». El tinent d'alcalde d'Hisenda, Jesús Fierro, va remarcar «la importància dels pro-

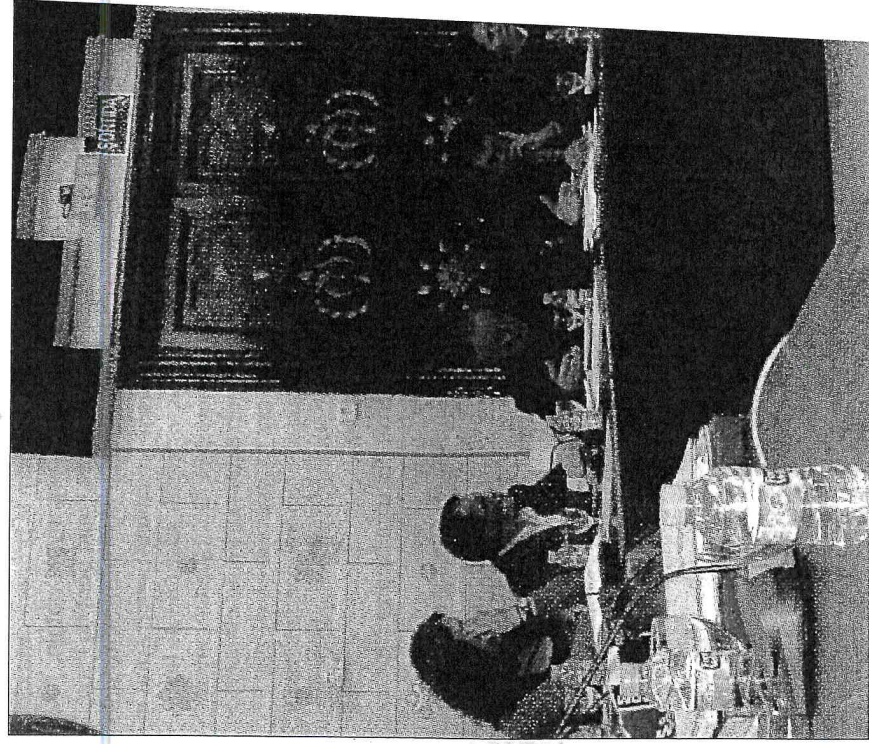
► CiU i ERC defensen la gestió del consistori i el compliment amb els proveïdors

jectes que s'han dut a terme els últims mesos a la Seu, com ara la construcció de l'Arxiu Històric comarcal, la llar d'infants municipal i les escoles de dansa i idiomes», que, afirma, «malgrat la lentitud i els problemes en els processos de licitació, estan gairebé a punt».

DISCREPÀNCIES // En canvi, el PSC-Progrés, va reclamar a CiU i ERC una auditoria dels comptes municipals. El primer grup de l'oposició va fer un balanç negatiu de la gestió econòmica del consistori urgellenc

tenint en compte que no s'han complert les inversions previstes en el document pressupostari inicial.

El portaveu socialista, Jordi Mas Ortega, va posar com a exemple la construcció del nou cementiri municipal. També va assenyalar el fet que el pressupost «s'ha aconseguit quadrar per l'augment de subvencions de l'Estat i la Generalitat i per l'ingrés provinent de la gestió de la zona blava». Mas va criticar durant el plenari una despesa de més de 800.000 euros en activitats diverses i de protocol. I hi va afegir: «S'ha arribat a una situació insostenible de massa endeutament i cada cop més impostos». Fierro va respondre aquestes acusacions tot defensant que l'auditoria dels comptes municipals ja existeix. ■

► Un ple de l'Ajuntament de la Seu, aquesta setmana.

09/11/08 El periodista d'ANDORRA

El Sant Hospital culmina el condicionament de dues àrees

Les obres permeten millorar la unitat sociosanitària i la residència assistida

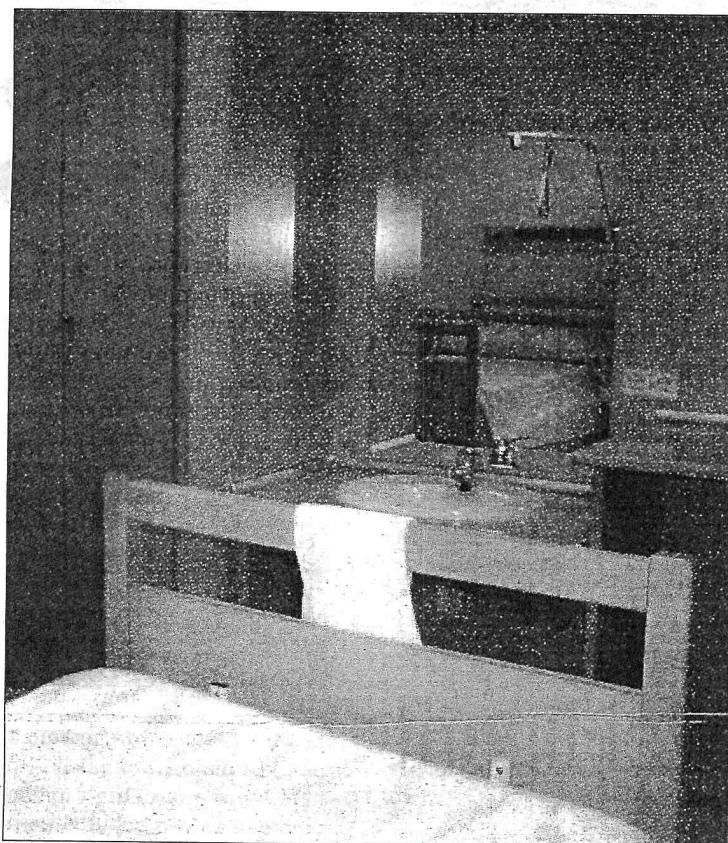
Dues zones del Sant Hospital de la Seu d'Urgell, la unitat sociosanitària i la residència assistida, acaben de ser objecte d'uns importants treballs de millora i condicionament

REDACCIÓ
La Seu d'Urgell

La Fundació Sant Hospital de la Seu d'Urgell acaba d'enllestir les obres de millora i condicionament de la major part de les àrees de la unitat sociosanitària i la residència assistida per a la gent gran. Les obres han consistit en la instal·lació d'un nou enllumenat, pintura, enrajolat, diversos aïllaments tèrmics, nous banys assistits, i una nova senyalització dels dos pisos que ocupen aquests dos serveis.

Les tasques es van portar a terme per, d'una banda, adequar les dues zones esmentades a la normativa vigent en matèria d'infraestructures de salut. D'altra banda, les intervencions van servir també per endreçar i modernitzar aquestes instal·lacions, i així oferir una millor qualitat de prestació als usuaris de l'hospital de la Seu d'Urgell.

Per tal de facilitar el servei durant les obres, des de la direcció de les dues àrees afectades de la Fundació Sant Hospital, es va estudiar cas per cas la situació de cada pacient, i d'aquesta manera es va poder traslladar a tots ells a un espai alternatiu mentre duren els treballs de condicionament. Així doncs, els usuaris més

Una de les habitacions de la residència assistida.

dependents van ser portats a la unitat d'hospitalització d'aguts del mateix centre sanitari de la capital alturgellenca, mentre que les persones més autònomes i que requerien més dels espais comuns van ser desplaçats d'un pis a un altre.

IMPLICACIÓ DEL PERSONAL

En aquest sentit, el gerent del Sant Hospital, Jordi Riba, va voler agrair a tots els treballadors d'aquests serveis la seva col·laboració i esforç durant aquest període d'obres, pels inconvenients que els treballs havien pogut comportar. A més, Riba va voler fer exten-

sible aquest agraïment a totes les famílies que van ajudar els treballadors a l'hora de traslladar els usuaris a d'altres espais dins del mateix centre.

Cal recordar que la unitat sociosanitària de l'hospital de la Seu d'Urgell compta amb un total trenta places, mentre que la residència assistida en disposa de catorze. Les dues àrees consten de 24 habitacions que sumen 44 llits.

Pel que fa al pressupost, aquestes tasques de condicionament, que van tenir una durada de tres mesos i mig, van comptar amb una inversió global de 125 mil euros.

10/11/08 Diana d'ANDORRA

➤ AJUNTAMENT

Els Serveis Socials es traslladen al Centre Cívic

|| IGNASI CERVERA
LA SEU D'URGELL

L'Ajuntament de la Seu d'Urgell ha aprovat una obra plurianual de 200.000 euros per ubicar el Consorci de Serveis Socials de l'Ajuntament de la Seu i el Consell Comarcal a la primera planta del Centre Cívic El Passeig. El canvi suposarà la unificació d'aquesta àrea entre les dues institucions.

Tot i que la inversió prevista per als treballs era inicialment de 120.000 euros, finançats pel Consell i el consistori, l'increment del pressupost final ha obligat a dur a terme l'adequació de l'espai en dos terminis. S'espera que les obres comencin aquest mateix any, un cop es licitin, i que el projecte estigui enllestit l'any que ve.

El president del Consell Comarcal, Jesús Fierro, assegura que la unificació del serveis socials urgellencs i de la comarca respon a la voluntat de l'equip de Govern de millorar l'atenció a les persones. De la seva part, la regidora de Serveis Socials «serà una manera d'optimitzar molt més els recursos humans i tècnics i de millorar-ne l'eficiència». El polític urgellenc també destaca que el personal conservarà autonomia i les funcions pròpies. «Serà un salt qualitatiu endavant, en la línia de cooperació que proposa la Generalitat», remarca.

L'equip de Govern defensa el trasllat pel fet que les actuals dependències municipals «s'han quedat petites i tenen mancances bàsiques d'accessibilitat». A la vista del temps es podrà veure l'èxit, o no, de la iniciativa municipal i la satisfacció del usuari cap a aquest ens.

09711108

Diari d'ANDORRA

22.00

LA SEU D'URGELL. SANT DOMÈNEC. 12 €

'Diapasón', de Chicuelo

Juan Gómez, *Chicuelo*, és un dels guitarristes més interessants d'aquesta generació. Presenta el seu treball *Diapasón*, un recorregut pels diferents pals del flamenc.

08/11/08

SEGUIE (AGENDA)

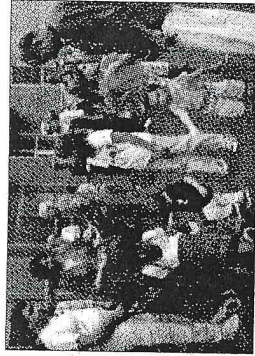
La Seu organitza un curs de monitors de llars d'infants

REDACCIÓ
La Seu d'Urgell

La regidoria d'educació de l'ajuntament de la Seu d'Urgell ha organitzat un curs de monitors de llars d'infants que es desenvoluparà a partir d'avui al centre cultural de les Monges. Aquesta activitat, que serà a càrrec de l'escola

Forca, s'emmarca dins del programa del pla educatiu d'entorn de la capital alturgellenc.

La regidora d'educació de l'ajuntament de la Seu, Mireia Alba, va remarcar que "és la primera vegada que s'organitza un curs dirigit a la tasca educativa de 0 a 3 anys", i hi va afegir que creuen "que era necessari oferir-lo, per-

Una llar d'infants.

què està fet a mida per reciclar i formar els monitors de llars d'infants de la ciutat".

El curs s'adreça a totes aquelles persones majors de 18 anys que estiguin interessades a portar a terme activitats de lleure en el marc de la llar d'infants. El preu de la inscripció, que es pot fer a l'ajuntament, és de 50 euros.

08/11/08
pim
D'ANDORRA

COOPERACIÓ

ALEX CODINA

IES Aubenç d'Oliana, amb la Fundació Vicente Ferrer

L'IES Aubenç d'Oliana també s'ha unit al projecte de Vicente Ferrer. El passat 1 de novembre va donar el tret de sortida amb un estand informatiu en la Fira de Tots Sants, on van vendre productes fabricats a l'Índia. La seua solidària tasca es prolongarà fins a final de curs.

SEGRE
09/11/08

Castellciutat podria entrar en una ruta sobre Josep Moragues

● El general va ser governador de la vila durant la Guerra de Successió

|| IGNASI CERVERA
|| LA SEU D'URGELL

Castellciutat podria ser un dels punts de parada d'una ruta turística dedicada a Josep Moragues i Mas. El diputat de CiU i alcalde de Sort, Agustí López, ha presentat al Parlament una proposta de resolució per crear un itinerari històric per diferents poblacions de Catalunya en les quals va transcórrer la vida de l'hereu català de la Guerra de Successió.

Josep Moragues va ser, durant la guerra, al començament del segle XVIII, governador de Castellciutat, des d'on va defensar la Seu de l'ocupació de les tropes borbòniques. A la ruta també hi apareixeria la vila de Sort -d'on era la seva dona-, Sant Hilari Sacalm, l'ermita de Sant Se-

● L'itinerari també inclouria Sort, Sant Hilari Sacalm, Sant Sebastià d'Osona i Barcelona

bastià d'Osona el Portal de Mar, a Barcelona. Josep Moragues va néixer al Mas Moragues, prop de Sant Hilari Sacalm. Va liderar el suport català a la candidatura al tron de Carles d'Àustria, monarca que s'havia compromès a respectar els drets de Catalunya. La seva resistència va fer que, un cop acabada la guerra, Felip V s'acarnissés especialment amb ell amb la intenció d'escarmentar els catalans. El 1715, després de ser capturat, torturat, decapitat i esquartellat, el seu cap va ser exposat dins una gàbia de ferro al Portal de Mar de Barcelona durant 12 anys.

UNA BIOGRAFIA // Agustí López també proposa «editar una publicació que incorpori les poesies que diferents

autors han publicat als llarg de gairebé tres segles per lloar la vida del general Moragues i trametre'l a tots els centres públics i concertats de Primària i de Secundària». López vol que es restableixi la memòria d'un personatge històric «sovint injustament oblidat, ja que als actes de l'11 de setembre només es recorda Rafael de Casanova».

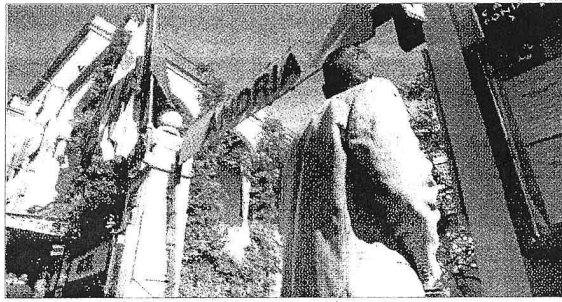
Des que Lluís Pujal i Carrera, primer biògraf de Josep Moragues, va publicar la seva vida i fets, a diverses poblacions de Catalunya s'han encadenat actes d'homenatge. Segons Agustí López, «l'11 de setembre del 2014 seria un bon moment per tornar a dignificar la imatge» del militar que va resistir amb més força a l'ocupació borbònica.

Cal recordar que actualment també s'està preparant una pel·lícula centrada en la vida de Moragues. Algunes de les localitzacions del film són al Pirineu, com a territori que més va conèixer. ■

► Una vista general del municipi alturgellenc de Castellciutat.

08/12/08 El periòdic d'ANDORRA

►► L'entrada de l'hotel Andria, a la Seu d'Urgell.

Pla especial per catalogar el patrimoni de la Seu d'Urgell

● El document protegirà l'Andria, l'antic Hotel Mundial i Les Mesures

I. C.
LA SEU D'URGELL

L'Ajuntament de la Seu d'Urgell ha acordat encarregar a l'empresa urbanística municipal HIULS les gestions del Catàleg i Pla Especial del Patrimoni de la ciutat. El consistori fa així un pas més per redactar el document de gestió i protecció d'elements arquitectònics, edificis i ubicacions històriques, sol·licitat en el darrer plenari pel grup d'ICV i aprovat per unanimitat.

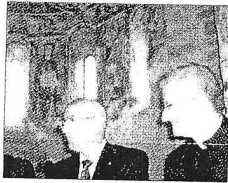
El tinent d'alcalde d'Hisenda, Jesús Fierro, comenta que l'elabo-

ració del document es farà al llarg de l'any vinent i ajudarà a tenir en compte la riquesa patrimonial de la ciutat en l'àmbit urbanístic.

La Seu ja disposa d'un precatàleg d'elements arquitectònics, que ara caldrà ampliar. En destaquen edificis com ara l'Hotel Andria, l'antic Hotel Mundial i els elements de Les Mesures, entre d'altres. L'Ajuntament de la Seu d'Urgell també ha aprovat al darrer ple municipal l'aplicació de contribucions especials de la vorera oest del passeig Joan Brudieu, una de les més antigues de la ciutat, que s'arranjarà l'any que ve. Alhora, es va donar el vistiplau a la subscripció d'un conveni per a la posada en funcionament del SeuBus. ■

8/11/08
el periòdic
d'ANDORRA

Presenten els frescos restaurats d'Estamariu

Un moment de l'acte, ahir.

■ ESTAMARIU. El conseller català de Cultura, Joan Manuel Tresserras, va inaugurar ahir acompanyat del bisbe d'Urgell, Joan Enric Vives, la restauració de les pintures murals del segle XII de l'església de Sant Vicenç d'Estamariu (Alt Urgell). L'acte va comptar amb l'assistència de prop de 200 persones, entre veïns de la població i els responsables del projecte.

08/11/08
Diari d'ANDORRA

ICV de l'Alt Pirineu proposa potenciar el patrimoni cultural

● Demanen un model més respectuós amb el medi ambient com a base de l'economia

● Valoració positiva del desplegament que ha fet al territori la conselleria d'Interior

EL PERIÒDIC*
LA SEU D'URGELL

El grup ICV de l'Alt Pirineu i Aran ha celebrat aquest divendres la tercera Assemblea General, que s'ha centrat en la necessitat de potenciar el patrimoni natural i cultural i un model més respectuós amb el medi ambient perquè sigui la base de l'economia en aquests moments de crisi econòmica. L'assemblea ha tingut la presència del president del partit, Joan Saura, que ha destacat la importància d'aquest territori «en un país que pateix un gran desequilibri territorial». Durant la jornada també s'ha debatut la necessitat que el Departament de Medi Ambient es desplegui a l'Alt Pirineu, tal com s'ha fet amb el d'Interior.

El secretari general d'ICV a l'Alt Pirineu i Aran, Josep Maria Carles, ha explicat que des del partit es creu que la crisi també es pot veure com un repte si s'aconsegueix reconvertir el model econòmic fins ara basat en la construcció i la neu en un aprofitament del patrimoni i dels recursos naturals. El grup ICV també pensa que en el cas d'una intervenció estatal en els mitjans financers, que els beneficis puguin repercutir en els municipis.

► La reunió de la formació ecosocialista celebrada a la capital alturgellenca.

BONA DISPOSICIÓ // D'altra banda, han valorat positivament el desplegament que ha fet al territori la conselleria d'Interior, i han analitzat els problemes que han tingut relacionats amb la conselleria de Medi Ambient, com és la problemàtica amb l'òssa de la Vall d'Aran, o la gestió de l'aigua del Segre durant la sequera. Carles ha destacat que ICV està en contra de la captura de l'òssa i que les accions de Medi Ambient no acaben d'adequar-se amb les necessitats

del territori. En aquest sentit, s'ha demanat que es faci un desplegament i que es creï la figura de director de Serveis Territorials a l'Alt Pirineu i Aran.

Tots aquests aspectes es presentaran com a aportacions a l'Assemblea Nacional d'ICV que tindrà lloc el 21 i 22 de novembre. La federació pirinenca d'ICV incloïa la Vall d'Aran, la Cerdanya, l'Alt Urgell, els dos Pallars i la Ribagorça. Durant l'assemblea, s'ha confirmat el càrrec de presiden-

ta a Sol Gaschi, s'ha creat el nou càrrec de secretari general, que recau en Josep Maria Carles, i la secretaria d'organització la comparteixen Rosa Maestro i Maurici Boldú.

Saura s'ha mostrat satisfet perquè la formació està creixent a l'Alt Pirineu i Aran i cada vegada té més presència municipal, i ha recordat que fa deu anys el partit era una formació pràcticament exclusiva de l'àrea metropolitana. ■

*redaccio@andorra.elperiodico.com

09121/08
el periòdic
d'ANDORRA

Saura exigeix des de la Seu les transferències per a l'aprovació de la llei de dependència

PEP GRAELL
La Seu d'Urgell

El conseller d'Interior de la Generalitat de Catalunya, Joan Saura, va exigir des de la Seu d'Urgell que "el govern central faci les transferències econòmiques per-

què es pugui aprovar la llei de la dependència". Saura també va insistir que la crisi no l'han de pagar els més vulnerables, per la qual cosa el govern català ha fet un increment important en el pressupost de despesa social. Finalment, el conseller també va destacar la necessitat d'incrementar les inversions públiques per generar ocupació.

Saura va participar divendres a la Seu en l'assemblea general d'ICV a l'Alt Pirineu i Aran, una reunió de la qual el conseller va explicar que "ha de servir per fer una diagnosi precisa de la crisi, ser conscients que serà llarga i presentar propostes concretes

per fer-hi front". Saura va participar en un dinar amb els simpatitzants de la formació previ a l'elecció de càrrecs i a la presentació de les intervencions en la pròxima assemblea nacional, que se celebrarà a finals de mes.

Per la seva part, el regidor d'ICV a la Seu, Josep Maria Carles, va explicar que l'assemblea va confirmar l'organització del partit, que continua encapçalada per Sol Gasch, i va destacar que l'últim any ICV ha desplegat les dues conselleries. Carles també va dir que en l'assemblea nacional es plantejarà la necessitat d'unir les actuacions del govern, del partit i les demandes de la ciutadania.

09/21/08

Diari d'AUDORRA

ICV de l'Alt Pirineu renova la direcció en la 3a assemblea anual

IM. S./La Seu d'Urgell

La delegació de l'Alt Pirineu i l'Aran d'Iniciativa per Catalunya Verds (ICV) va renovar divendres a la tarda la cúpula directiva en el transcurs de la 3a assemblea general que va celebrar a la Seu d'Urgell. En la trobada es va confirmar el càrrec de presidenta a Sol Gasch, i es va crear un nou càrrec de secretari general, que ostentarà el regidor de la Seu d'Urgell Josep Maria Carles. Igualment, la secretaria d'organització la compartiran Rosa Maestro i Maurici Boldú.

L'assemblea, que va comptar amb la presència del president del partit i conseller de d'Interior, Joan Saura, també va servir per analitzar la gestió política interna dels últims mesos així com per preparar les intervencions a l'Assemblea Nacional que es farà a final de mes. La trobada es va iniciar al migdia amb un dinar de militants i simpatitzants i després va continuar amb el debat al local de la formació. En el debat els militants pirinencs d'ICV van establir la necessitat de potenciar el patrimoni cultural dels pobles de muntanya com a element bàsic per combatre la crisi. En aquest sentit, Josep Maria Carles va assenyalar que la crisi pot ser una oportunitat per canviar el turisme de neu i construcció per un d'aprofitament dels recursos naturals i culturals.

Joan Saura va aprofitar la trobada per presentar la seva candidatura a la renovació com a president del partit. Entre les polítiques que Saura va prometre defensar a la militància hi ha les que han d'evitar que l'actual crisi econòmica afecti la classe treballadora així com la potenciació de les de caire social des de la Generalitat.

9/12/10
regió 7

La inversió en salut per al Pirineu el 2009 supera els 73 milions d'euros

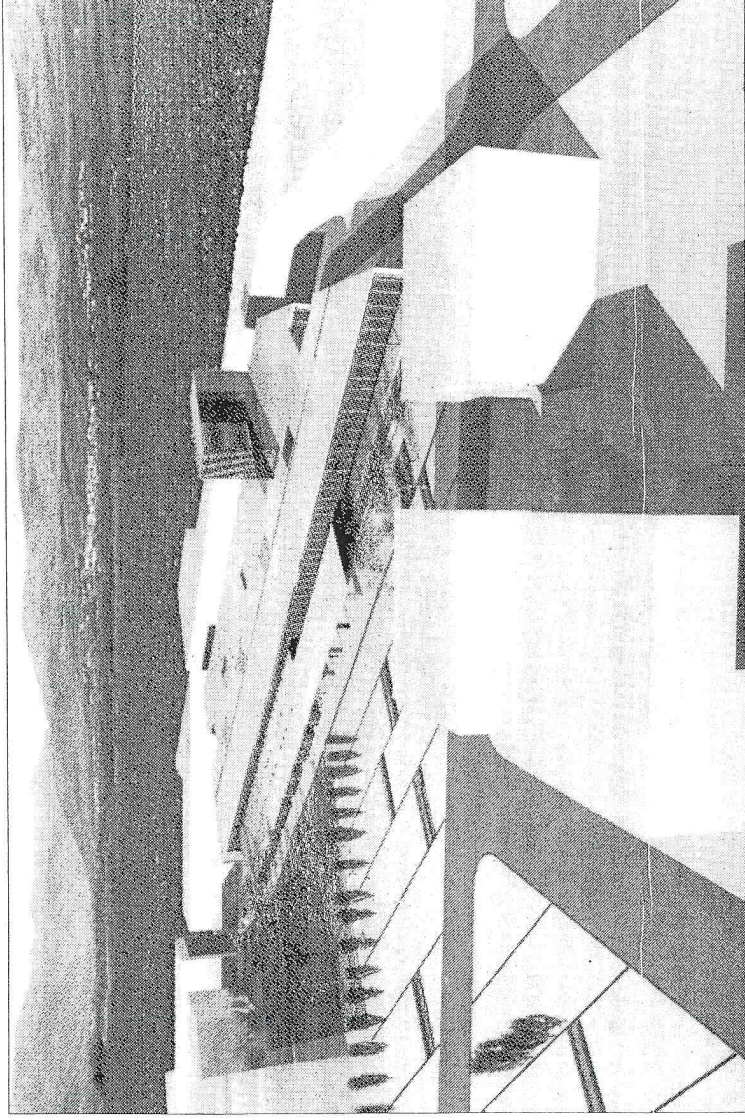
L'hospital transfronterer de la Cerdanya és un dels principals projectes que s'inclou

La Regió Sanitària de l'Alt Pirineu i Aran disposarà el 2009 de més de 73 milions d'euros d'inversió. La xifra representa un increment del 2,53% respecte de l'aprovada per aquest any.

REDACCIÓ
Temps

El Consell de Salut i la direcció de la Regió Sanitària de l'Alt Pirineu i Aran van aprovar recentment el pressupost per a l'any vinent, que ascendeix a 73.013.342 euros. Enmarcada en un context d'austeritat, aquesta xifra suposa un creixement respecte del previst per aquest any del 2,53%, de la qual la compra de serveis sanitaris representa el 55%, seguit de farmàcia amb el 22% i el personal amb el 16% del pressupost.

En l'apartat d'inversions, destaca per magnitud i importància l'Hospital Comú Transfronterer de la Cerdanya, com a primer hospital de la Unió Europea que donarà servei als ciutadans de tots dos costats d'una frontera. Per a la gestió del centre es preveu la creació d'un Consorci Interadministratiu format en un 60% per les administracions cata-

Imatge virtual del futur hospital transfronterer de la Cerdanya.

lanes i en un 40% per les administracions franceses. El cost de l'obra, de 31.605.000 euros, estarà finançat entre Catalunya i França, proporcional a la constitutiva del consorci.

Pel que fa a la resta d'inversions en atenció hospitalària està prevista la planta sociosanitària Residència Sant Antoni de l'Espitau Val d'Aran, la unitat d'hemo-

diàlisi de l'hospital del Pallars i la remodelació de radiologia i urgències a la Fundació Sant Hospital de la Seu d'Urgell. En atenció primària, destaca la finalització del CAP de la Pobla de Segur, la valoració del projecte de les cotxeres d'ambulàncies del CAP de Sort, així com l'elaboració del pla funcional dels CAP de la Seu i de Pont de Suert.

En una altra línia, es reforçarà també la vinculació de les capitals de comarca amb els hospitals de referència Arnau de Vilanova de Lleida i Althaia de Manresa. d'aquesta manera, es volen evitar desplaçaments per part dels usuaris, així com la col·laboració dels professionals dels hospitals comarcals amb els centres sanitaris més grans.

08/10/08
Davi d'AUBORRA

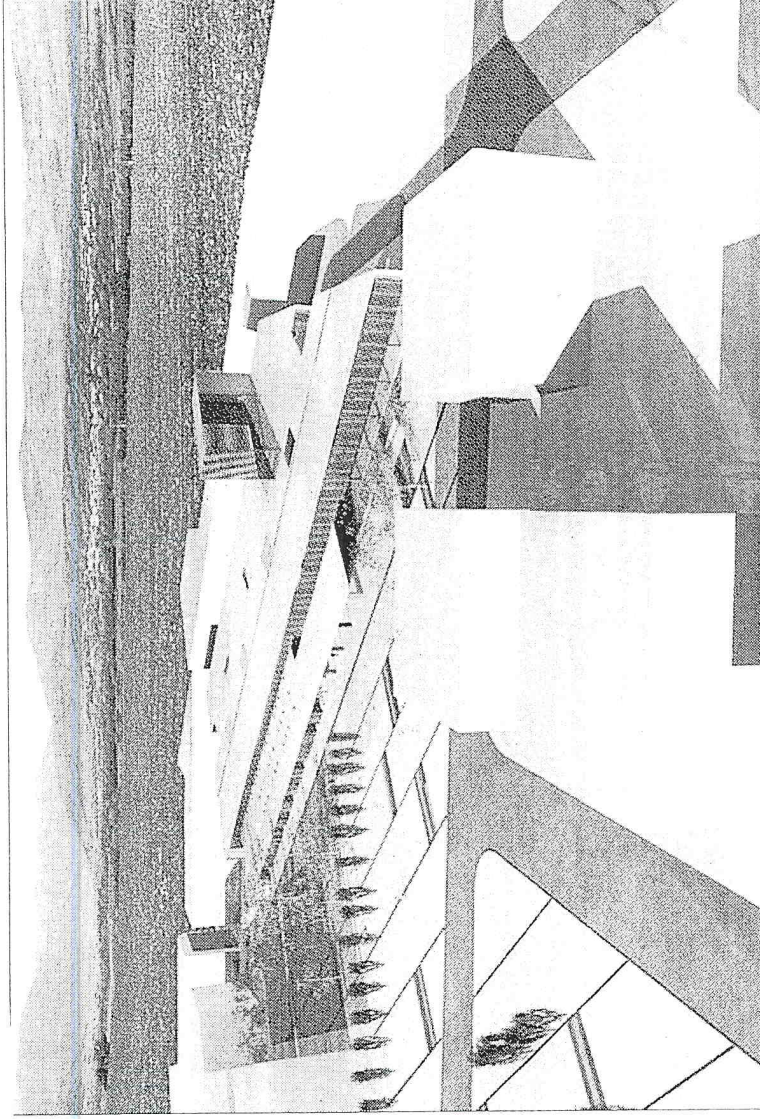
Hemodiàlisi a Tremp i noves Urgències a l'hospital de la Seu

Començaran les obres de l'hospital de la Cerdanya

LLEIDA | El pressupost de Salut per a l'Alt Pirineu i Aran per a l'any que ve serà de 73 milions d'euros, amb un creixement del 2,53% respecte al 2008 i emmarcats, segons el departament, en un context d'austeritat. Així, la compra dels serveis sanitaris suposa un 55% de la dotació, seguida de farmàcia, amb un 22% i del personal, amb un 16%.

En l'apartat d'inversions destaca la planta sociosanitària de la Residència Sant Antoni Val d'Aran, la unitat d'Hemodiàlisi de l'Hospital del Pallars i la remodelació de Radiologia i Urgències al de la Seu, entre d'altres.

A més, l'any que ve s'iniciaran les obres de l'hospital transfronterer de la Cerdanya, el primer de la UE que donarà servei als

Maqueta del futur hospital transfronterer de Puigcerdà.

ciutadans dels dos costats de la frontera. Per a la gestió de l'hospital es preveu la creació d'un consorci interadministratiu format en un 60 per cent per les administracions catalanes i en un 40% per les franceses. El

cost de l'obra serà de 31.605.000 euros, finançat entre Catalunya i França.

Entre les accions estratègiques per al 2009 a la regió es continuà treballant en la vacunació del virus del papil·loma humà,

en la implantació de la recepta electrònica i la reordenació de pediatria. A més, es crearan els consells de salut i entitats proveïdores de l'Alt Urgell, Pallars Jussà-Pallars Sobirà, Alta Ribagorça i Cerdanya.

08/11/2008 segueix

PIRINEU

73

MILIONS D'EUROS

■ El pressupost per a la regió Sanitària de l'Alt Pirineu i Aran per al 2009 serà de 73 milions

Serveis sanitaris

■ **40 milions.** S'invertirà en la compra de serveis sanitaris. Aquesta és la partida amb més dotació.

Farmàcia

■ **16 milions.** La partida destinada a despesa farmacèutica ascendirà a 16 milions.

Personal

■ **11 milions.** Salut ha previst aquesta despesa en sous de personal.

Obres

■ **Hospital de la Cerdanya:** L'hospital transfronterer de la Cerdanya tindrà un cost de 31.605.000 euros i es preveu que les obres comencin l'any que ve.

EL RETARD PERJUDICARÀ TANT ANDORRA COM ESPANYA

Les expropiacions retarden la millora de la carretera N-145

● Foment encara no ha finalitzat el procés per possibilitar l'ocupació del tram

● La temporada alta d'hivern es pot veure afectada per talls de trànsit de les obres

MARC RODRIGUEZ*
ESCALDES-ENGORDANY

Tot i que les obres de millora de la carretera N-145 entre la Seu d'Urgell i Andorra havien de començar a principi d'aquest mes de novembre, l'empresa adjudicatària de les obres, Isolux Corsan, encara no ha pogut iniciar els treballs planificats i tots els terminis, doncs, queden ajornats de manera indefinida.

El motiu pel qual encara no han començat els treballs indica al retard en les expropiacions dels terrenys afectats, ja que fonts de la Delegació del Govern Espanyol a Lleida van informar a aquest rotatiu que, tot i que el 24 de setembre es van començar a realitzar les actes prèvies d'ocupació, encara no s'ha fet la petició de fons al Ministeri espanyol de Foment, que és el pas previ obligatori abans de dur a terme l'expropiació dels terrenys.

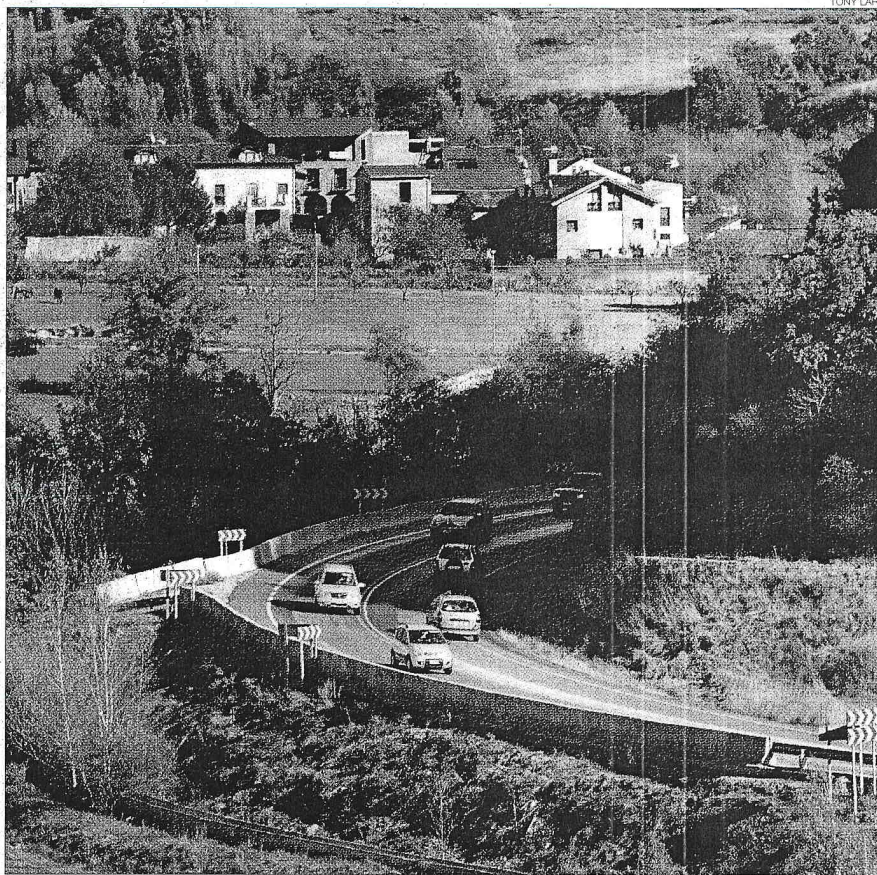
FALTEN TRÀMITS // La delegació del Govern Espanyol a Lleida va afirmar, a més, que cal encara tramitar aquesta petició de fons per tal d'aconseguir l'acta d'ocupació efectiva. És només d'aquesta manera com la millora podria començar a implementar-se al tram planificat.

El que encara és un dubte és quan podria acabar aquest difícil procés, tot i que les conseqüències que deriven d'aquest retard –que es preveu considerable– podrien ser molt negatives tant per a Andorra com per a Espanya.

CONSEQUÈNCIES DEL RETARD // Si la demarcació de carreteres de l'Estat espanyol no agilitza els tràmits per a les expropiacions –algunes de les quals implicarien a andorrans o a residents al Principat–, les primeres conseqüències serien pel que fa a afeccions al trànsit.

Tot i que, evidentment, els talls puntuals dels carrils de circulació i possibles desviacions serien exactament els mateixos, el que sí canviaria seria el volum de vehicles afectats, ja que el mes de novembre és una època propícia per a aquest tipus d'obres, en tant que no aixequen la polseguera de l'estiu i no produeixen els inconvenients climatològics de l'hivern.

I són aquests inconvenients de l'hivern els que més poden preocupar al Principat, ja que unes obres en una de les artèries principals d'accés –la més important des d'Es-

►► La carretera N-145, a l'altura d'Anserall, ahir.

►► Cues a la N-145 per accedir a Andorra.

EL RETARD POT TENIR GREUS CONSEQUÈNCIES PER A ANDORRA

● El retard de l'inici de les obres de la carretera nacional 145 pot suposar un greuge més que important per a Andorra.

● Si bé els treballs havien de començar al setembre per qüestions purament estratègiques i de calendari, el fet de posposar-ho afectarà directament Andorra. Tant si les obres comencen el mes que ve com si l'inici es perllonga uns mesos

més, de ben segur que afectaran l'accés a Andorra durant la temporada alta d'esquí i turisme.

● El fet que al Principat només s'hi pugui accedir per carretera fa totalment dependent dels seus accessos d'Espanya i França, i és vital que la carretera nacional 145 estigui transitable durant l'època de més afluència de gent a Andorra per no perdre potencials clients a causa de les cues.

panya – en plena temporada alta d'ocupació, tant per a hotels com per a pistes d'esquí o comerços, entre d'altres, podria posar fi a la paciència de molts usuaris, amb unes cues que es podrien presentar de manera considerable. I així seria si continua el retard en els treballs pel fet que els primers mesos d'obres serien els que podrien produir més afeccions al trànsit, a banda de les interrupcions parcials de la circulació al llarg dels tres anys.

Una altra de les conseqüències negatives que aquest retard podria comportar, en aquest cas per al Ministeri espanyol de Foment, podrien ser possibles revisions de preu que en aquest tipus d'obres s'acostumen a produir en cas d'haver de perllongar l'espera per causes alienes a l'empresa adjudicatària.

IMPORT DE LES OBRES // Tot i que Foment d'Espanya va estimar una inversió de 30,5 milions d'euros per a la realització de l'obra, de moment la inversió real és de 22,5 milions. Això sí, sense comptar encara amb els fons que el govern espanyol hauria d'abonar a aquells propietaris dels terrenys expropiats, una xifra que podria fer elevar l'import fins les dades estimades inicials.

La principal millora que presentarà la carretera un cop finalitzades

les millores

1 EL TÚNEL DEL BORDÀ

La principal millora que presentarà la carretera un cop finalitzades les obres serà el pas dels vehicles pel nou túnel del Bordà, una infraestructura que s'ubicarà molt a prop de la intersecció d'Anserall i a la qual es destinaran vuit milions d'euros.

2 ENTRADA A ANSERALL

La segona de les grans accions projectades és la millora de la intersecció d'entrada a Anserall amb un a dos nivells, que possibilitarà que aquells que baixen d'Andorra a la Seu puguin maniobrar de manera més segura. Aquesta fase té un pressupost de sis milions.

3 LA ROTONDA D'ARCAVELL

La tercera intervenció quant a la seva importància, i que suposarà una important millora sobretot per als ciutadans de la zona, serà la millora de la intersecció d'Arcavell mitjançant una rotonda, en comptes de l'actual traçat, que possibilitarà un trànsit més fluid i segur.

les obres serà el pas dels vehicles pel nou túnel del Bordà, una infraestructura que s'ubicarà molt a prop de la intersecció d'Anserall i a la qual es destinaran vuit milions d'euros. La mesura no solament ofrirà més seguretat als conductors sinó també una reducció a l'actua: distància entre la Seu i Andorra i prop de 300 metres. Aquestes obres haurien de ser les primeres d'un llarg procés de tres anys.

UNA ALTRA ROTONDA // La segona de les grans accions projectades és la millora de la intersecció d'entrada a Anserall amb un a dos nivells, que possibilitarà que aquells que baixen d'Andorra a la Seu puguin maniobrar de manera més segura. Aquesta fase té un pressupost de sis milions d'euros. La tercera intervenció futura quant a la seva importància serà la millora de la intersecció d'Arcavell mitjançant una rotonda, en comptes de l'actual traçat. Aquesta rotonda afavorirà que la circulació sigui més fluida i segura.

També està prevista la construcció d'un aparcament a la zona propera a la duana espanyola, així com un canvi de sentit que possibilitarà als vehicles que no vulguin entrar a Andorra poder girar abans de passar les dependències duaneres. ■

*mrodriguez@andorra.elperiodico.com

PATRIMONI

Estamariu se situa al mapa del romànic

Cultura veu «raonable» declarar els frescos de Sant Vicenç Bé Nacional

MIQUEL SPA

L'absis romànic de Sant Vicenç va ser presentat per les autoritats polítiques i religioses

MIQUEL SPA

Un detall de les figures policromades restaurades

MIQUEL SPA
Estamariu

Estamariu va presentar públicament ahir la recuperació de les pintures romàniques de l'església de Sant Vicenç amb una festa que va aplegar tot el poble, així com les autoritats polítiques, religioses i culturals del territori i el país, amb el conseller de Cultura, Joan Manuel Tresserras, al capdavant. La restauració dels frescos converteix Estamariu en punt obligat de peregrinatge dels estudiosos i aficionats a l'art romànic, ja que no tan sols són els més importants trobats els últims 40 anys al país, sinó que passen per ser dels més importants que s'han conservat a l'església on van ser pintats.

La restauració de les pintures no tan sols permet recuperar el patrimoni més valuós del poble, sinó que també li permet obrir una nova etapa de la seva història cultural, econòmica i social, segons va

afirmar l'alcalde, Pere Navinés. En el fonament del seu argument hi ha la possibilitat que la Generalitat concedeixi a les pintures de Sant Vicenç la catalogació de Bé Cultural d'Interès Nacional. A partir de la demanda de l'alcalde, Joan Manuel Tresserras va considerar que la petició li semblava «raonable» i que en un termini de temps relativament curt els tècnics del seu departament podien atorgar aquesta distinció al conjunt romànic d'Estamariu.

Horari de visites

L'encarregat d'impulsar la candidatura serà la Fundació Sant Vicenç d'Estamariu, el motor que ha fet possible que es restaurassin les pintures. El seu president, l'empresari local Joan Planes, es mostrava ahir orgullós de poder tenir el temple i els frescos recuperats i explicava el futur immediat del conjunt. Planes va detallar que aviat la fundació

Les pintures, del segle XII, són de les més importants que no es troben al MNAC sinó on van ser pintades

obrirà un portal a Internet des del qual s'hi podrà contactar per visitar el conjunt, i que l'estiu de l'any que ve s'establirà un horari de visites públiques per començar a revitalitzar el poble a partir de les pintures. L'objectiu de la fundació també és convertir l'espai en un recinte per acollir actes culturals. El concert de sons místics amb què ahir va complementar els parlaments polítics el músic Luis Paniagua van avalar aquesta possibilitat.

Les pintures, que els experts daten del segle XII, mostren la part

inferior d'un mural absidial. Al centre s'hi veu un Crist Pantocràtor amb els símbols dels evangelistes al seu entorn. Just per sota divideix l'escena un fris en el qual s'alternen animals simbòlics i caps de màrtirs. Per sota del fris encara hi ha dos registres més. En el superior hi ha el col·legi apostòlic amb la Mare de Déu, Sant Pau i Sant Joan. A l'inferior hi havia bustos de màrtirs, dels quals s'ha conservat el de Santa Agata. Els experts en destaquen la riquesa de la paleta cromàtica i l'aplicació de pigments cars a l'època, com ara l'atzurita i el cinabri.

El Museu Nacional d'Art de Catalunya està preparant un llibre sobre la història d'Estamariu, de l'església de Sant Vicenç i de les seves pintures que és previst que es publiqui l'any que ve i que donarà a conèixer l'entrellat iconogràfic de les pintures i les posarà en relació amb el romànic pirinenc.

LA TORNA

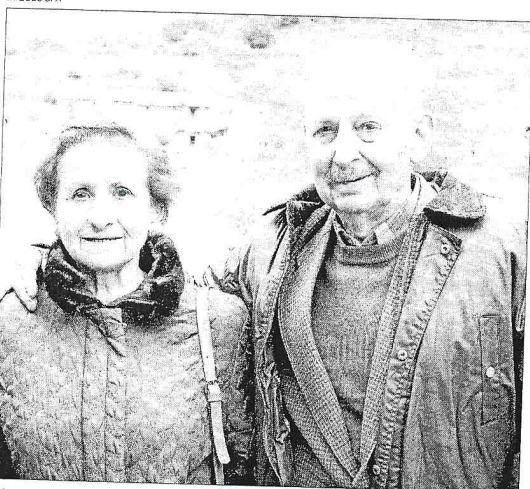
Un procés amb molts esforços públics i privats

L'escriptor i arxiver de la Seu Albert Villaró va ser l'encarregat d'explicar la història de concentració d'esforços populars i institucionals que han possibilitat la restauració de les pintures. Tot va sorgir el març del 1993 arran d'una sortida per netejar el temple, aleshores mig enderrocat, que va fer un grup de voluntaris del Centre d'Estudis de l'Alt Urgell. La feina al voltant dels pocs murs que quedaven drets va ser molt feixuga perquè era ple de runa i vegetació que l'envia. Fins al vespre no van poder arribar a l'absis central a cops de dall i destrall. Allà els esperava, des de feia sis segles i mig, un ull. Pintat a la paret i visible entre forats en la calç, la policromia va fer evidents als voluntaris que els murs que resistien amagaven un tresor «excepcional», segons va relatar Villaró. Avisades les autoritats i confirmats pels tècnics els indicis, es va fer necessària l'elaboració d'un projecte integral de restauració del temple i el mural. En aquest punt el mecenatge de Joan Planes va aportar la inversió privada i va obrir les portes de la pública. La Fundació Sant Vicenç va permetre aglutinar tots els esforços, inclos el del bisbat d'Urgell, que va cedir el temple a l'ajuntament. L'any passat, amb la coberta ja tancada, les pintures romàniques van tornar a la superfície per projectar el poble.

«Als veïns ens ha retornat l'orgull de ser del poble»

Enmig del rebombori d'autoritats, convidats i mitjans de comunicació, Cànida Jordana va tenir un moment després de l'acte per visitar la tomba del seu germà. Al peu de l'església, una vintena de creus clavades sobre una gespa verdíssima configuren ara un espai de recolliment dignament recuperat per a la memòria del passat. Ara l'església i els seus frescos s'han convertit també en el puntal del futur d'Estamariu. La Cànida explica que la recuperació de les pintures ha comportat la recuperació també de «l'orgull de ser del poble». Confia que de mica en mica les veus portin la notícia enllà i que torni en forma de vida per a Estamariu.

MIQUEL SPA

Cànida Jordana i Josep Planes al cementiri adjacent a l'església

Sala Petita
06.11.08
21.12.08
Direcció
Ramon Simó

TNC
Teatre Nacional de Catalunya
www.tnc.cat

La Dama de Reus
AMBROSI CARRION

902 10 12 12 **ENTRADA**
telerentrada.com CAIXA CATALUNYA

13-24€
L'AVANGUARDIA

PATRIMONI ► INAUGURACIÓ

Sant Vicenç d'Estamariu torna a lluir els frescos romànics originals

◉ Joan-Enric Vives i el conseller de Cultura català van inaugurar ahir la restauració

◉ Es tracta de l'únic conjunt mural de l'Alt Urgell que s'ha conservat 'in situ'

ANDRÉS LUENGO*
ESTAMARIU

A l segle XIV havien passat de moda. Fins al punt que els van tapar amb una fina capa de calç i van instal·lar a l'absis central -on des del 1135 havien regnat indiscutiblement- un baldaquí i un retaule gòtics. Han hagut de passar set segles perquè els frescos romànics de l'església de Sant Esteve d'Estamariu tornin a lluir en tot el seu esplendor i -cas únic a l'Alt Urgell- al seu emplaçament original. Un miracle que cal atribuir a aquella emblanquinada del segle XIV que els ha preservat del pas del temps, dels *conservacionistes* i espoliadors que a principi del segle XX van arrambar amb tantes joies del patrimoni romànic pirinenc, i de la intempèrie, sobretot a partir dels anys 50 del segle XX, quan es va ensorrar el sostre de fusta.

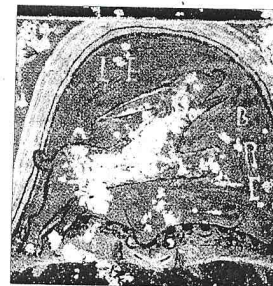
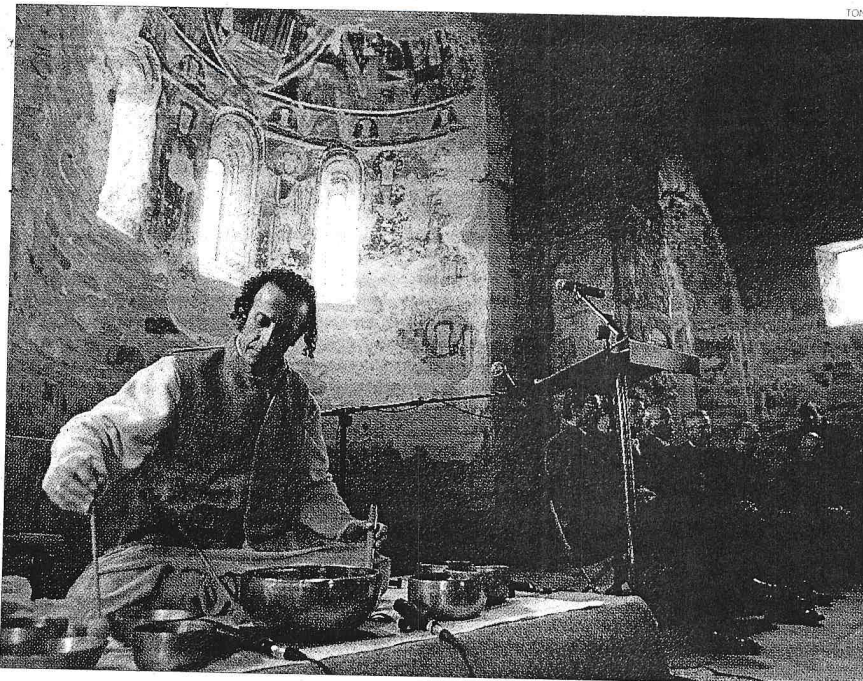
La qüestió és que quan al 1993 el Centre d'Estudis de l'Alt Urgell hi va fer una primera campanya de neteja -l'interior estava embardissat i els murs exteriors coberts de vegetació-, la sorpresa va ser topar-se, en una cata superficial, amb restes de pintura mural sota l'arrebossat de l'absis central i d'una de les absidioles. Les successives campanyes de consolidació i restauració impulsades a partir del 2003 per la Fundació Sant Vicenç d'Estamariu i la Generalitat de Catalunya van culminar ahir amb la inauguració oficial d'un conjunt espectacular, constituït per la part inferior d'una *Maiestas Domini* amb el tetramorf; un fris en què s'alternen figures d'animals i caps de màrtirs; un col·legi apostòlic amb la Mare de Déu, Sant Joan i Sant Pau, i

una Santa Àgata que formava part d'un altre grup de màrtirs.

EXCEPCIONAL // Un cas -repetim-ho- únic a l'Alt Urgell i que el responsable de pintura mural del servei de Restauració de la Generalitat, Pere Rovira, no dubtava a titllar d'«excepcional, el més important dels últims quaranta anys a Catalunya i a tot Espanya». La intervenció ha consistit -en aquest ordre- en la consolidació de la capa de morter que manté la pintura adherida a la paret, la retirada de l'arrebossat de calç i el descobriment de les pintures, la neteja dels colors i la fixació dels punts de pintura despresos. Res més. Els criteris de restauració actuals -recorda Rovira- no només aconsellen conservar els frescos *in situ*, sinó intervenir-hi al mínim possible i no repintar ni omplir buits, de manera que l'espectador contemporani pugui admirar l'obra original en el seu emplaçament original, tal com ho feien els feligresos de fa nou segles.

Els restauradors han identificat la petjada de dos creadors diferents -un de més «clàssic», responsable dels caps dels màrtirs; l'altre de més «expressionista», que es va fer càrrec de la Verge Maria i de Sant Pau- i els han emparentat amb els mestres de Pedret i amb els d'Orcau i Argolell. Pel que fa a la tècnica, es tracta de pintures al fresc -aplicació de pigments sobre una capa de calç humida- i uns pocs fragments, sobretot les inscripcions, executats sobre directament sobre la superfície de calç seca. Atenció finalment a l'absis lateral, on s'ha redescobert una decoració geomètrica d'època gòtica. ≡

*aluengo@andorra.elperiodico.com

►► Vista general de l'absis central amb les autoritats presidint la inauguració; la Verge Maria, Sant Joan i un animal amb la inscripció *lebre*, en català del 1135, setanta anys abans de les *Homilies*.

Els municipis del Baridà posen a debat el seu futur

◉ La subcomarca obre un procés de per resoldre les mancances

◉ Es farà una exposició fotogràfica sobre el territori, la gent i la història

IGNASI CERVERA*
LA SEU D'URGELL

La subcomarca del Baridà, a cavall de la Cerdanya i l'Alt Urgell, ha iniciat aquest cap de setmana un procés participatiu sobre el seu futur. La presentació pública del projecte, amb el títol *Quin futur volem per al Baridà?*, es va presentar divendres a la nit al local social d'Arsèguel.

Es tracta d'una iniciativa conjunta dels ajuntaments d'Arsèguel, Cava, Lles de Cerdanya, Montellà i Martinet, i el Pont de Bar, que té la coordinació de l'Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran (Idapa), el suport i finançament de la Direcció General

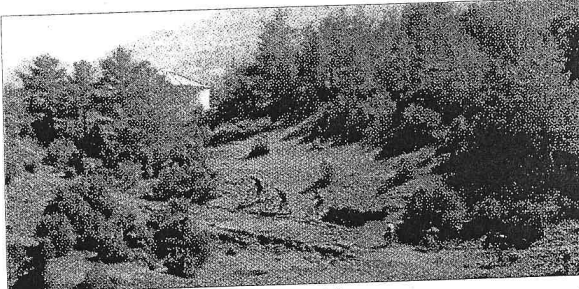
de Participació Ciutadana de la Generalitat de Catalunya i l'assistència tècnica del Centre de Desenvolupament Rural Integrat de Catalunya (Cedricat).

CERCAR SOLUCIONS // Amb aquest procés participatiu, pioner en aquesta banda del Pirineu, es vol determinar, mitjançant la participació ciutadana, quin són els problemes actuals dels cinc municipis del Baridà i també de quin potencial es disposa per millorar-ne la qualitat de vida. Després de la presentació pública, les activitats previstes en el procés són l'elaboració d'una exposició fo-

togràfica sobre el territori, la gent i la història del Baridà, la redacció del document *Oportunitats i debilitats del Baridà*, amb l'ajuda de totes les persones que hi vulguin participar i, finalment, acordar quines han de ser les propostes d'acció.

Es preveu que tot el projecte s'allargui fins a final de l'any 2009. En el decurs de tot aquest temps, s'hauran de desenvolupar tots aquells punts que es considerin importants de gestió i la forma de coordinar esforços per a la seva execució. Alhora, es promouran canals de comunicació entre els veïns. ■

*redaccio@andorra.elperiodico.com

► Una vista general de la zona del Baridà.

08/11/08
el periodik
d'ANDORRA

El Baridà fa una crida als veïns a definir quin model de desenvolupament volen

MIQUEL SPA/Arsèguel

Els ajuntaments dels pobles del Baridà han convocat la població a un procés de participació ciutadana que ha de definir el futur d'aquesta subcomarca a cavall de l'Alt Urgell i la Cerdanya. El procés es va iniciar divendres al vespre en una reunió al local social d'Arsèguel en la que hi van participar una vuitantena de veïns, la qual cosa ha mostrat a l'equip tècnic que gestionarà el procés que hi ha interès en definir les noves formes de subsistència a la zona. Els convocants són els consistoris de d'Arsèguel, Cava, Lles de Cerdanya, Montellà i Martinet, i Pont

de Bar. A més, compten amb el suport de l'Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran (IDAPA), la direcció General de Participació Ciutadana de la Generalitat de Catalunya, i l'assistència tècnica del Centre de Desenvolupament Rural Integrat de Catalunya (CEDRICAT). L'objectiu de la iniciativa és «determinar els problemes actuals dels cinc municipis» així com establir quin és el «potencial amb que es compta per millorar-ne la qualitat de vida». A partir de la participació ciutadana els ajuntaments volen redactar un manifest que es dirà 'Oportuni-

Una vuitantena de veïns va assistir a la reunió, en què van tenir el primer contacte amb els gestors del procés

tats i debilitats del Baridà' i que fixarà l'estratègia i la magnitud de la iniciativa. El procés tindrà tres fases i es vehicularà inicialment a través d'una exposició fotogràfica d'imatges històriques i actuals re-

collides entre els veïns. Les fases seran l'establiment d'una diagnosi sobre «d'on venim, qui som i amb què ens trobem»; l'elaboració de propostes i la formulació de conclusions. L'equip tècnic

que conduirà el procés de participació preveu acabar-lo d'aquí a un any amb una proposta en ferm del què volen els veïns del Baridà per garantir-se el futur a partir dels potencials del territori.

09/11/08 rellot

El DAR destina 29 milions al Contracte Global d'Explotació

► La mesura ha de resoldre el pagament dels projectes agraris admesos.

► El programa ha generat queixes dels pagesos pel retard en els tràmits

|| IGNASI CERVERA*
LA SEU D'URGELL

El Govern català ha aprovat destinar prop de 29 milions d'euros als ajuts associats al Contracte Global d'Explotació (CGE) pel període 2008-2009 per tal de donar resposta al nombre de sol·licituds presentades en totes dues convocatòries. L'Alt Urgell ha estat una de les comarques pioneres en la posada en marxa d'aquest mecanisme, que, no obstant això, ha provocat diverses queixes pel retard en els tràmits i en la concessió dels ajuts per les obres que s'han fet.

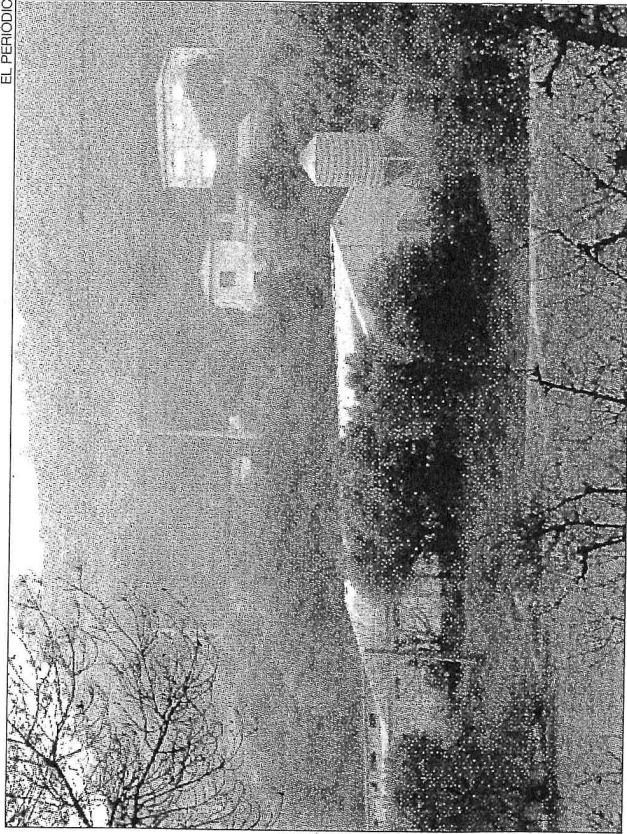
Aquest ajuts tenen com a finalitat fomentar la modernització, el reju-

veniment i la professionalització del sector agrari, així com fomentar els mètodes de producció agrícola sostenibles i de protecció del medi ambient. L'aportació aprovada es destinarà a atendre les convocatòries de 2007, 2008 i 2009 del CGE. Concretament es destinaran 12,3 milions

d'euros per a l'any 2008 i 12,1 milions d'euros per a l'any 2009.

Aquesta mesura garantirà finalment atendre les sol·licituds presentades i actualitzar els terminis de realització i justificació de les actuacions per fer possible el seu compliment. Així mateix, atesa la voluntat

EL PERIÒDIC

►► Una explotació agrícola, en ple Pirineu català.

del Govern d'atendre les sol·licituds d'ajuts per a inversions productives del CGE, també s'ha aprovat autoritzar una despesa de gairebé 7,5 milions d'euros per als ajuts associats al CGE.

Concretament, es destinaran 3,8 milions d'euros l'any 2008 i 3,5 milions l'any 2009. Aquesta aportació significa una ampliació de més de 4,5 milions d'euros respecte al pressupost assignat inicialment, que era de 2,8 milions d'euros.

DOS PAQUETS D'AJUTS // Aquestes ampliacions pressupostàries afecten els ajuts inclosos al procediment abreujat (quan els ajuts compromesos no són la contrapartida d'inversions productives), així com els inclosos al procediment general, que són els que entren a la contrapartida d'inversions productives que augmenten la rendibilitat.

Aquests dos paquets contemplen situacions com ara la indemnització compensatòria en zones de muntanya o desfavorides, el foment de la ramaderia ecològica, les inversions no productives o l'assessorament tecnicoeconòmic, entre d'altres. ■

*redaccio@andorra.elperiodico.com

10/11/08
el periódico
d'ANDORRA

Taurus centra la actividad en Brasil y sólo factura un 30% del total en España

Apuesta por los países emergentes por los costes de producción

UGT insiste en que en la planta de Oliana no hay un plan industrial

■ LLEIDA

La Mañana

La empresa de electrodomésticos Taurus está potenciando su presencia en Brasil, país que ya aporta el 55% de la producción de la firma de Oliana. La apuesta de la compañía por el país sudamericano se ejemplifica en un incremento de la facturación en los últimos seis años, en los que se ha pasado de los seis a los 70 millones de euros, según explicó el presidente de Taurus, el leridano Ramon Térmens. En estos momentos, la empresa cuenta con 2.200 trabajadores, 450 de ellos en España y factura unos 200 millones de euros al año.

La estrategia de Taurus de centrarse en Brasil se enmarca dentro del proyecto de la empresa de centrarse en los países emergentes. Tras la compra en 2002 de la fábrica de Mallorí a Moulinex, según publicó ayer La Vanguardia, la firma busca repetir el modelo en otros países emergentes, como es el caso de México, Sudáfrica e India.

L.M.

Taurus mantiene su sede central en Oliana (Alt Urgell)

El objetivo a medio plazo, comentó Térmens, es duplicar el tamaño del grupo a través de crecer en Turquía, Rusia y Latinoamérica. Ante esta situación, el delegado sindical de UGT en Taurus, Miquel Gutiérrez, aseguró que la empresa está abandonando la producción de electrodomésticos en la planta de Oliana y que la plantilla se ha reducido a sólo un centenar de personas, 30 de ellas en el área de oficinas. Además, añadió que

“Taurus busca producir fuera y carece de un plan industrial para Oliana”.

La empresa de Oliana entró en concurso de acreedores (antigua suspensión de pagos) en 1993. Tras la intervención del Govern a través de una inyección de fondos, en 1997 la Generalitat vendió el 52% de la empresa a Ramon Térmens y Jorge Tornini, que cuatro años después se hicieron con el 100% de las acciones.

08/11/08

La Mañana

Peramola millorarà la seva captació d'aigua

■ PERAMOLA. L'ajuntament de Peramola licitarà en breu la renovació de la captació d'aigua potable de la població. L'alcalde, Joan Pallarès, va explicar que la infraestructura actual és deficient, i que cada dia es perd una part important de l'aigua. El projecte que s'ha redactat per renovar-la suposa una inversió de 120.000 euros, finançats per la Generalitat de Catalunya.

El parc de bombers d'Oliana fa 25 anys

■ OLIANA. El parc dels bombers de la Generalitat a Oliana celebra avui els 25 anys amb diferents actes. Al matí hi haurà una recepció per part del responsable de la instal·lació, Josep Vila, i la inauguració d'una exposició fotogràfica que repassa les principals fites de la història del parc, inaugurat el 1983. Completaran la jornada un dinar popular i un ball de tarda.

08/21/08

Diari d'ANDORRA

08/21/08

Diari d'ANDORRA

BÀSQUET L·LIGA FEMENINA

Sever correctiu al Cadí

L'equip de Víctor Lapeña surt apallissat de la pista del Mann Filter, que empata a triomfs amb les lleidatanes en la lluita particular per jugar la Copa de la Reina

MANN FILTER	CADÍ LA SEU
77	57
Ouvina (15)	Rovira (3)
Royo (9)	Silvia Santos (14)
Turner (0)	Blace (3)
Palomares (13)	Kelly Santos (20)
Thomas (17) —inicial—	Zurro (12) —inicial—
Diez (0)	Navarro (4)
Baletic (11)	Sonia Reis (0)
Akkaya (0)	Cristina Sousa (1)
Pavetic (12)	Marcela (0)
	De la Fuente (0)

Parcials: 18-12, 18-13, 17-9, 24-23.

Àrbitres: González Cuervo i Madrid Soler. Van eliminar per cinc faltes personals l'urgellenc Marta Zurro.

Incidències: Partit corresponent a la setena jornada de la Lliga Femenina, disputat al pavelló Segle XXI de Saragossa davant d'uns 900 espectadors.

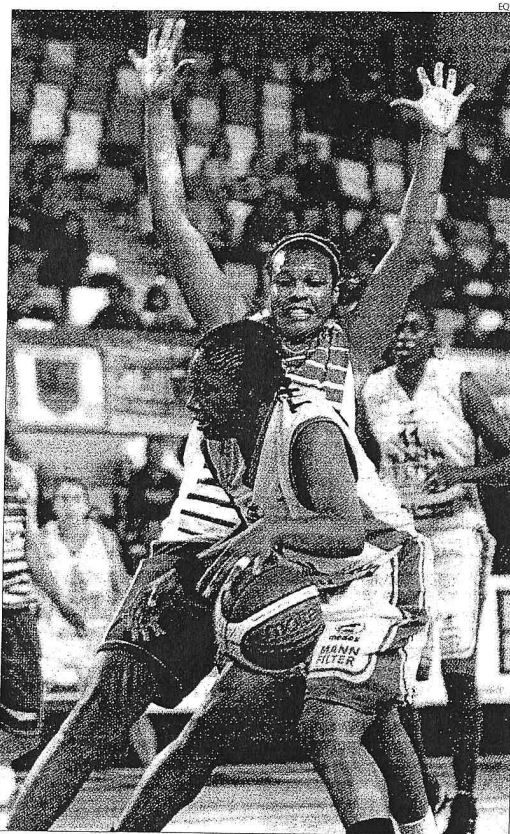
[SARAGOSSA] El Cadí la Seu va re-bre ahir un sever correctiu a la pista d'un dels rivals directes en la lluita pels llocs de Copa, un Mann Filter que va dominar de principi a fi el partit. Les lleidatanes mai van trobar ni el seu lloc sobre la pista ni el ritme necessari per oposar certa resistència, a més d'exhibir uns percentatges de llançament pessims (40 per cent en els tirs de dos punts, 10% en els triples i 74 en els lliures) i un dèficit en el rebot gairebé de rècord, ja que mentre les aragoneses van acabar capturant 39 rebots, 10 ofensius, les de l'Alt Urgell es van quedar en uns ridículs 14, amb només 2 en atac.

El partit ja va arrancar mala-

ment. El Mann Filter, que necessitava imperiosament la victòria per no quedar molt despenjat dels llocs d'honor —els vuit primers classificats al final de la primera tornada juguen la Copa de la Reina—, va sortir molt posat en el partit, al contrari que el Cadí. Mentre que les aragoneses veien el cercol amb molta facilitat, les lleidatanes fallaven una vegada i una altra tots els seus atacs. A més, els errors mai permetien segones opcions ofensives perquè el Mann Filter tancava a la perfecció el seu rebot gràcies al poder de Turner, que va acabar amb 13 captures, i Latoya Thomas, ex del Cadí i que va acabar amb 9 rebots i 17 punts.

Aquesta circumstància permetia a les aragoneses sortir amb rapidesa al contracop per agafar en tot moment a contrapeu la defensa del Cadí, impotent per aturar el vendaval de joc local. Les diferències van començar a ser importants al segon quart, però el partit es va tancar definitivament en els inicis del tercer període, quan el conjunt de Víctor Lapeña intentava remuntar liderat per Kelly Santos, la millor de les lleidatanes amb els seus 20 punts.

Ja amb el partit decidit, el Mann Filter es va beneficiar de l'abatiment urgellenc per aconseguir una màxima renda de 26 punts, que es va reduir a 20 al final del partit. Després d'aquesta derrota, el Cadí baixa al vuitè lloc, l'últim per entrar a la Copa.

Kelly Santos, defensant una rival, va ser l'única que va estar a l'altura.

LLIGA FEMENINA

Resultats

Celta - Ros Casares	50-74
Hondarribia - Extrugasa	83-82
Eivissa - San José	66-69
Mann Filter - CADÍ LA SEU	77-57
MMT Estudiantes - P. Avenida	50-72
Olesa Espanyol - Gran Canària	95-79
Rivas Ecópolis - Joventut M.	Avui

Classificació general

EQUIP	PJ	PG	PP	PF	PC
1 Rivas Ecópolis	6	6	0	457	358
2 Ros Casares	7	6	1	605	433
3 Joventut M.	6	5	1	431	433
4 P. Avenida	7	5	2	535	464
5 Olesa Espanyol	7	5	2	557	494
6 Hondarribia	7	4	3	512	528
7 Mann Filter	7	3	4	458	477
8 CADÍ LA SEU	7	3	4	460	508
9 Celta	7	2	5	462	467
10 Eivissa	7	2	5	432	463
11 Extrugasa	7	2	5	447	486
12 MMT Estudiantes	7	2	5	426	493
13 San José	7	2	5	441	531
14 Gran Canària	7	1	6	458	546

Pròxima jornada

CADÍ LA SEU - Rivas Ecópolis
Extrugasa - Olesa Espanyol
Gran Canària - Celta
Joventut M. - Hondarribia
P. Avenida - Eivissa
Ros Casares - MMT Estudiantes
San José - Mann Filter

El líder, pròxim rival

■ Malament ho té l'equip de l'Alt Urgell per refer-se de la derrota d'ahir en la pròxima jornada, ja que rebrà a casa al líder i únic invicte, el Rivas Ecópolis.

El Sedis Mausea es deixa remuntar 16 punts i perd

El Montsó es fa fort a casa i supera el Valls

85	SEDIS MAUSA
89	MONTE DUCAY

SEDIS MAUSA: Marc Martret (5), Vila (21), Roger Vilaró (13), Franco (20) i Albert Ros (12) —cinc inicial— Ferran Vilaró (0), Sansa (0), Oliguibe (0), Mwadike (14) i Molina (0).

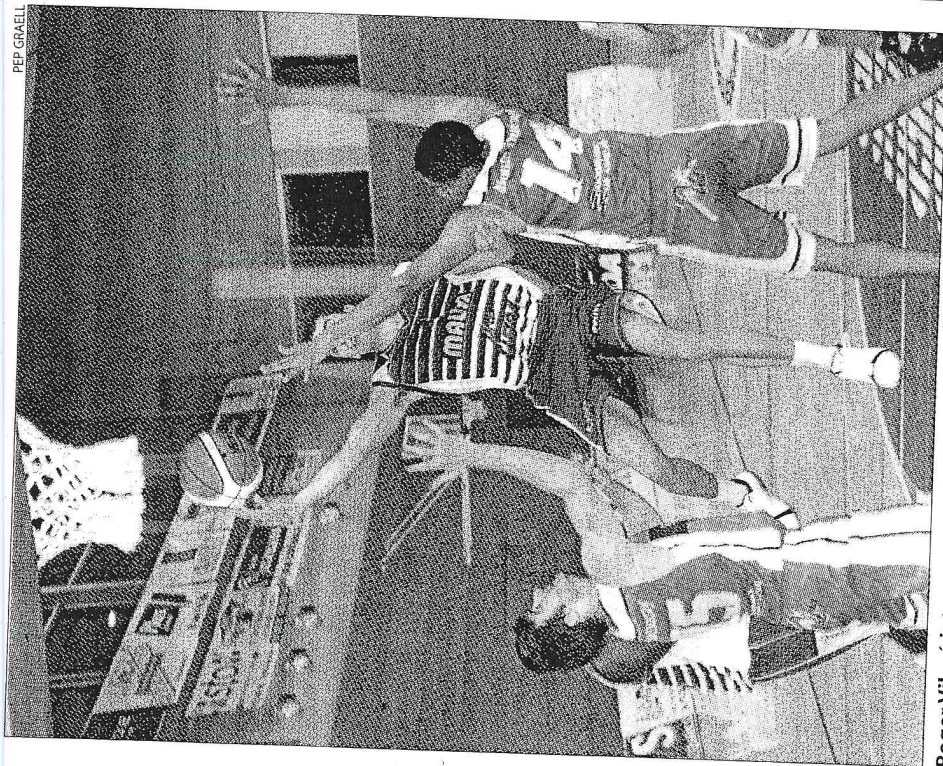
MONTE DUCAY: Rubio (6), Calvo (10), Arruti (6), Triquell (23) i Gallán (11) —cinc inicial— Jimeno (0), Ubide (7), Andrés (12), Alcalá (8) i Ferreira (6).

Àrbitres: Soto Medina i Canle Seoane. Sense eliminats.

Parcials: 22-21, 18-18, 16-25, 29-25.

LA SEU D'URGELL | El Sedis Mausea va encaixar la cinquena derrota de la temporada davant del Monte Ducay de Saragossa (85-89), després de deixar escapar una renda de 16 punts a l'equador del segon quart. Per la seua part, el Cosehisa Montsó, amb 16 punts de l'argentí Juampi Suttina, va sumar una nova victòria a casa davant el Valls per 81-67.

PEP GRAELL

Roger Vilaró intenta culminar una penetració en el partit d'ahir.

LLIGA EBA

Resultats

COSEHISA - Valls	81-67
Granollers - Olesa	68-91
MAUSA - Olivar	85-89
Sabadell - Navàs	79-63
Viladecans - Idemonts	60-88
Igualada - Andorra	Avui
Santfeliuenc - Mataró	Avui
UGT Aragón - Mollet	Avui

Classificació general

EQUIP	PJ	PG	PP	PF	PC
1 Olesa	8	7	1	649	564
2 Santfeliuenc	7	6	1	574	549
3 Sabadell	8	6	2	673	597
4 Mataró	7	5	2	587	557
5 Idemonts	8	5	3	624	561
6 COSEHISA	8	5	3	598	580
7 Granollers	8	5	3	588	585
8 Olivar	8	5	3	581	585
9 Navàs	8	4	4	607	596
10 Andorra	7	3	4	573	526
11 Igualada	7	3	4	449	477
12 MAUSA	8	3	5	676	667
13 Mollet	7	1	6	492	554
14 UGT Aragón	7	1	6	483	569
15 Valls	8	1	7	590	664
16 Viladecans	8	1	7	558	671

■ El conjunt urgellenc visitarà la setmana que ve la pista del líder de la categoria, l'Olesa.

9/21/08

sepe

Duel per la Copa

El Cadí, sense Guneva però amb Sonia Reis, visita aquesta tarda el Mann Filter, un dels rivals directes per entrar al torneig del KO

LA SEU D'URGELL | El Cadí la Seu afronta aquesta tarda (20.00 hores) la primera de les set finals que té d'aquí fins al final de la primera volta per aconseguir una de les vuit places que donen dret a jugar la Copa de la Reina. La primera la disputarà a la pista del Mann Filter aragonès, un equip que compta amb una victòria menys que les urgellenques, que, en cas de guanyar, descartarien un equip en la lluita copera. A més, aquesta jornada està plena d'enfrontaments directes, com l'Estudiantes-Perfumerías Avenida i l'Hondarribia-Extrugasa, a més del Celta-Ros Casares, un partit

que, si s'imposa la lògica i els valencians guanyen, despenjaran al Vigo, també amb un triomf menys que el Cadí.

El tècnic Víctor Lapeña no podrà comptar amb la l'aler Evelina Guneva, que estarà entre quatre i cinc setmanes de baixa. En canvi, si que hi haurà la pivot Sonia Reis que, tot i que ja va actuar durant els dos últims partits, ara ho farà a un nivell superior. D'altra banda, el partit serà un duel d'exjugadores, ja que el Cadí compta amb tres exaragoneses (Rovira, De la Fuente i Blace) i el Mann Filter tres exurgellenques (Antoja, Latoya Thomas i Akkaya).

CYNTHIA SANS

Sonia Reis, ja recuperada, serà un dels puntals del Cadí.

08/11/08 segue

BÀSQUET

Quarta derrota del Cadí a Saragossa (77-57)

I. C.
LA SEU D'URGELL

El Cadí va anar a remolc des del començament i va tancar el primer quart perdent per 18-12. Als dos següents períodes, el conjunt de Víctor Lapeña va perdre les opcions de disputar-li el triomf a les aragoneses. Van marxar al descans 9 punts per sota i van acabar el tercer quart anotant només nou punts, cosa que va permetre al rival situar-se amb un marcador de 53-34. Als últims minuts, tot i la millora del Cadí en atac, el Mann Filter va mantenir una còmoda distància fins al final. En l'anotació urgellenca van destacar novament les brasileres Kelly Santos (20 punts) i Silvia Luz (14).

Amb aquest resultat, el Cadí i el Mann Filter estan empatats en el setè i el vuitè lloc, amb un balanç de 3-4. El primer equip del Sedis es manté gràcies al fet que els equips que estan per sota, també han perdut. No obstant això, aquesta jornada vinent té un compromís difícil contra el Rivas Ecópolis, l'equip revelació i líder actual de la Lliga Femenina. Ja es veurà el resultat. ≡

Lliga Femenina

El desencert condemna el Cadí a Saragossa i l'Olesa Espanyol no afluixa a casa

IV. F./Manresa

Cap de setmana de contrastos per a l'Olesa Espanyol i el Cadí la Seu, que han obtingut resultats completament oposats. Si les noies de Lucas Mondelo aconseguen doblegar a casa el Gran Canària per 16 punts de diferència, el Cadí sucumbia de vint a la pista del Man Filter Saragossa. La jornada deixa les olesanes en la quarta posició de la classificació, amb cinc victòries i dues derrotes, mentre que el Cadí és vuitè i acumula tres triomfs i quatre partits perduts.

L'Olesa Espanyol va resoldre el partit en els primers vint minuts. El primer període va ser clau per al desenvolupament del partit, i és que les noies de Mondelo van obtenir quinze punts de diferència (30-15) gràcies a una defensa sòlida. La distància es mantenia per sobre dels deu punts fins que, al tercer quart, l'equip canari es va situar a 8 punts. Ràpidament, però, l'Olesa va reaccionar per lligar un triomf relativament còmode.

El Cadí la Seu va patir molt a Saragossa. Les noies de Lapeña van tenir un dia negre pel que fa

ARXIU/RUBÉN S. POVEDA

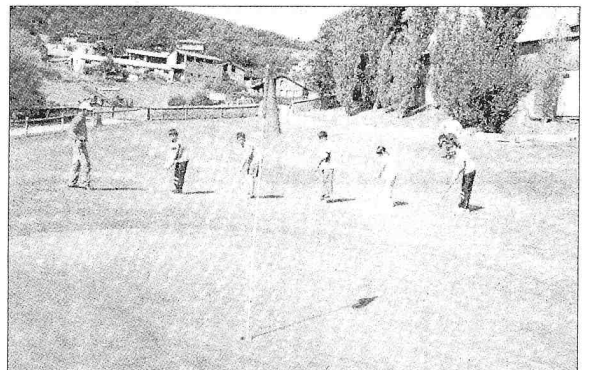
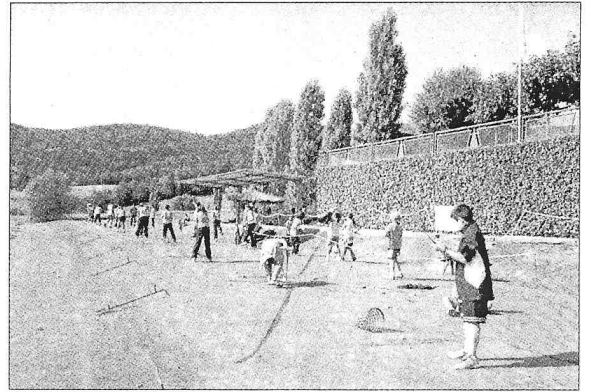
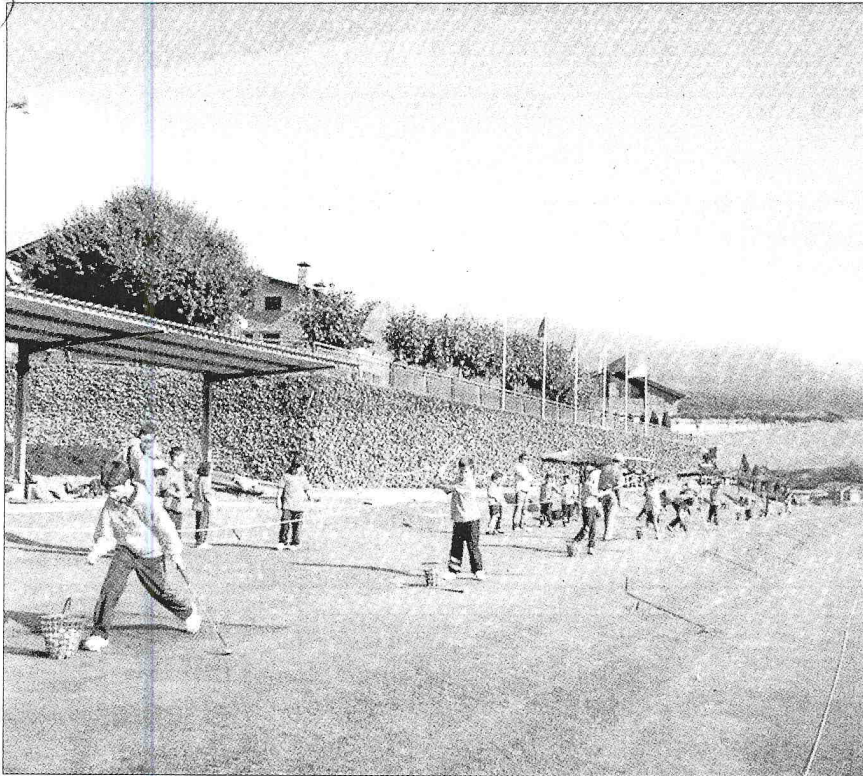
Helena Boada en acció

a l'efectivitat de cara a cistella, amb uns percentatges molt baixos. Aquest factor, juntament amb l'empenta local, va fer del tot impossible la victòria urgellenca. Tot i això, les catalanes van resistir fins al descans. Al tercer període les locals van trencar el partit quan es van escapar de 19 punts.

La setmana vinent l'Olesa Espanyol viatjarà a la pista de l'Extrugasa, mentre que el Cadí rebrà la visita del líder de la competició, el Rivas Ecópolis, que encara no coneix la derrota en set partits disputats.

10/11/08 reu 7

10/11/08
el periòdic
d'ANDORRA

El camp de l'Aravell Golf Escola, a Montferrer-Castellbò, acull als escolars, que disposen d'unes instal·lacions adients per la iniciació al golf

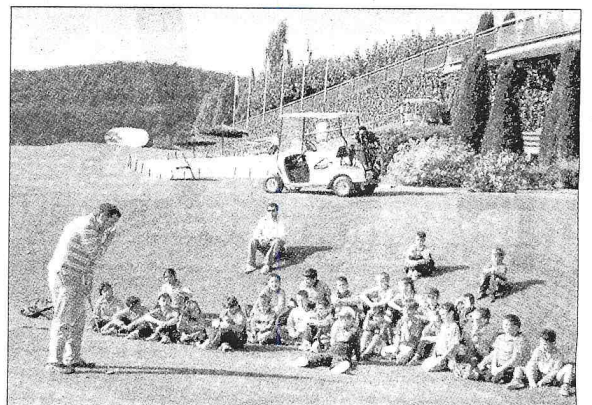
Els petits s'inicien al Golf

- El Consell Esportiu i l'Escola del club Aravell ho promouen
- Hi participen nens de tercer de Primària a tercer d'ESO
- Els escolars en gaudeixen els dissabtes i els dimecres

LA SEU D'URGELL

TE

El Consell Esportiu de l'Alt Urgell, amb el suport de l'Aravell Golf Escola ha organitzat una campanya d'iniciació al golf per als escolars de la comarca. Els petits, des de tercer de Primària a tercer d'ESO, gaudeixen de tres hores els dissabtes al matí, i de dues els dimecres a la tarda, d'aquest esport al camp de golf Aravell, a Montferrer-Castellbò. Hi participen en total uns 600 alumnes de tots els centres de la comarca. Els petits reben una introducció teòrica del material, les normes i les regles, a part del treball pràctic dels diferents cops. Aquesta activitat s'acabarà el dia 20 de desembre, encara que alguns podran continuar amb aquesta activitat el segon trimestre.

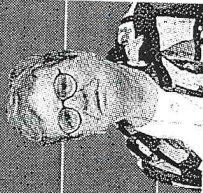

La teoria és molt important en aquest esport, on la tècnica joc és fonamental per jugar-hi bé

CEAU

La finestra oberta

SOL GASCH

L'ós bru al Pirineu

Aquests darrers dies hem assistit a la polèmica sobre la pervivència de l'ós bru al Pirineu, arran del lamentable accident entre l'óssa Hvala i un caçador a Era

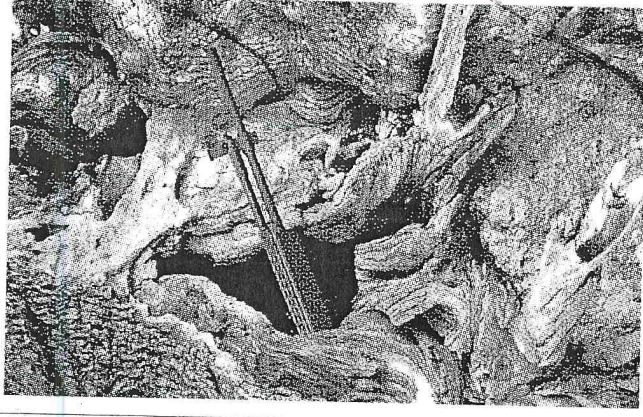
Vall d'Aran. Desitgem la total recuperació del caçador, tot i que penssem que la caça del senglar ha de ser totalment compatible amb la pervivència dels óssos a les nostres muntanyes. Pel que tinc entès, l'ós bru és un animal pacífic i que quan veu l'home, s'escapa corrents.

M'agradaria saber tota la veritat de l'incident, o sigui, qui va agredir primer a qui. Hi ha gent que penssem que la petita urpada que l'óssa va fer al caçador va ser perquè l'animal es va sentir atrapat en la seva fugida. És cert que primer les persones, després els animals, però voldria recordar que nosaltres, els humans, som animals racionals i massa vegades actuem amb força irracionalitat envers els altres éssers que poblen el planeta Terra i envers la nostra mateixa espècie humana, ja

que, malgrat la nostra racionalitat, som capaços de cometre barbaritats més greus que els animals que no són racionals.

No entenc el perquè de l'acarnissament contra l'ós, que pot ser tan perillós com un porc senglar o un cérvol. No s'hauria de permetre la caça en els llocs d'alta muntanya on els óssos necessiten el seu espai. El fet de ser de poble em dóna perspectiva i el coneixement del caçadors i entre ells n'hi ha que estimen la

M'agradaria saber tota la veritat de l'incident, o sigui, qui va agredir primer a qui

NOE

muntanya i n'hi ha que no; és com els boletaires: hi ha persones i persones. La problemàtica de l'ós va lligada a la concepció de quin Pirineu volem. Penso que en la situació actual d'un Pirineu despoblat, en què la ramaderia i agricultura tradicional van de mal borràs, el paisatge, la natura en si, són el béns més preuats que tenim; diríem que són el nostre certificat de qualitat.

A l'alta muntanya, la presència de l'ós n'ha de ser un exponent, exactament igual com la presència d'ovelles i de pastors a cotes més baixes. Coneixem diversos llocs d'Espanya i d'Europa, com ara la serralada Cantàbrica o els Dolomites, on l'ós representa un element dinamitzador del turisme de natura. ≡

Historiadora.

redaccio@andorra.elperiodico.com

081 22108 El periòdic d'ANDORRA

ACCIÓ SOCIAL LLEI DE LA DEPENDÈNCIA

Les ajudes de la dependència no arriben, gairebé dos anys després de l'entrada en vigor de la llei, a més de la meitat dels lleidatans reconeguts com a grans dependents que han sol·licitat algun tipus de prestació. De fet, més d'un centenar entre Lleida ciutat i l'Urgell, van morir abans d'aconseguir-la. En el conjunt de Catalunya, menys d'una quarta part dels més de 124.000 sol·licitants estan rebent alguna de les ajudes.

Gairebé dos anys després, les ajudes arriben al ralenti.

Més de la meitat de lleidatans grans dependents encara no reben ajudes

Un centenar de sol·licitants de Lleida ciutat i l'Urgell van morir abans d'obtindre-les

R. RÍOS

[LLEIDA] Va arribar carregada de bons desitjos i auguris, però la llei de dependència que va entrar en vigor ja fa gairebé dos anys, només ha portat desesperança per a la gran majoria de dependents. A la demarcació de Lleida es calcula que, almenys, més de la meitat de les persones reconegudes com a grans dependents (els primers a ser beneficiaris de la llei) encara no han rebut ajudes. Amb les últimes dades provincialitzades del departament d'Acció Social i Ciutadania, de finals de l'any passat, a Ponent s'han presentat més de 4.000 sol·licituds i s'ha reconegut el dret a algun tipus d'ajuda en un 80% dels casos, però es desconeix el nombre de persones que ja són beneficiàries.

Les estadístiques també es compleixen a Lleida ciutat, on 1.059 persones han sol·licitat una ajuda i a 883 se'ls ha reconegut un grau III de dependència. D'aquestes, 609 tenen elaborat el PIA (programa individualitzat d'atenció en què s'especifica el tipus de prestació a rebre), però només una part rep en aquests moments la seua prestació, ja que aquest pla ha de ser revisat i elaborat en un termini que pot durar fins a tres mesos més. I és que des que se sol·licita l'ajuda fins que es rep passen un mínim de sis mesos en el millor dels casos, encara que molts esperen fins a més d'un any.

De fet, les primeres ajudes a grans dependents catalans no van començar a arribar fins a principis d'aquest any, 12 mesos després de l'aprovació de la llei. Una espera que ha provocat que molts sol·licitants no vegin fet realitat el seu somni. Com a clar exemple d'això, a Lleida ciutat i la comarca de l'Urgell han mort més d'un centenar de persones mentre esperaven rebre algun tipus de prestació, econòmica o de servei, de la llei de dependència.

A Catalunya

En el conjunt de Catalunya, la situació no és millor. Des del gener de l'any passat, més de 124.000 persones ja han sol·licitat alguna ajuda, encara que només el 60%, 74.786, han estat valorades pels equips d'atenció. D'aquestes, 62.820 estan reconegudes com a grans dependents, però només 31.161 disposen d'un PIA. És a dir, només una quarta part dels sol·licitants sap actualment i gairebé dos anys després de l'entrada en vigor de la llei, l'ajuda que li correspon.

Anselmo Ariño, passejant pels carrers de la Bordeta.

4.000

SOL·LICITUDS A LLEIDA

■ A Lleida s'han presentat més de 4.000 sol·licituds des del 2007.

113

MORTS

■ Són els morts a Lleida i l'Urgell abans d'aconseguir una ajuda.

31.161

PIA

■ Són els PIA elaborats a Catalunya, una quarta part dels sol·licitats

POLÍTQUES

El finançament, en el punt de mira

■ El finançament de la llei de dependència és el principal problema que addueixen des de la Generalitat per justificar els retards en les ajudes. Així, el Govern assegura que el pressupost de la llei hauria d'anar a càrrec de la Generalitat i el Govern central a parts iguals i que, actualment, el departament d'Acció Social es fa càrrec del 75% i l'Executiu de Zapatero de només el 24%.

EN PRIMERA PERSONA

Anselmo Ariño Prior

GRAN DEPENDENT

Anselmo Ariño Prior, un veí de la Bordeta de 53 anys, és un clar exemple de la desesperant llei de la dependència. Ariño va sol·licitar l'ajuda el passat mes de febrer, però encara no l'ha vist. "Em vaig assabentar pels mitjans de comunicació i per Aspid que existia, i com a minusvàlid vaig pensar

"ELS POLÍTIQS HI PODRIEN HAVER FET MÉS"

que m'aniria bé una ajuda, per petita que sigui", explica aquest lleidatà. A més, en el seu cas la desesperació ve per partida doble, ja que viu amb la seua mare, també gran dependent i sol·licitant d'ajuda. "Poc després de fer la petició, van vindre a casa per fer-me una entrevista i veure com m'espavillava amb la meua discapacitat", afirma. Dos mesos després va rebre els resultats en una carta, que li confirma-

va que tenia un grau de dependència II corresponent al nivell 2 i, per tant, que era mereixedor d'una de les ajudes estipulades en la llei.

Posteriorment, el treballador social hi va anar el mes de juny a fer-li una valoració per estipular el tipus d'ajuda més convenient, que en el seu cas és el d'un assistent no professional que actualment paga de la seua butxaca. "Necessito que m'ajudin a vestir-me, a

dutxar-me o a fer la compra", assegura Anselmo.

No obstant, els equips encarregats dels PIA no l'hi van elaborar fins al passat mes d'octubre, vuit mesos després d'haver sol·licitat una ajuda de la qual encara està pendent. "Confio que me la donin, però m'han dit que fins a principis de l'any que ve, res. Crec que els polítics hi podrien haver fet alguna cosa més", assenyalava.

El retorn del debat sobre la reintroducció de l'ós al Pirineu després de l'atac registrat a Aran per un caçador ha posat en evidència que Catalunya (Lleida, en especial) no compta amb un equip especialitzat per aplicar correctament el programa Life, fet que contrasta amb els mitjans habilitats a Aragó i Navarra. També contrasta la població d'òssos: a Aran són entre 5 i 7 d'estables i a Navarra i Aragó, només un.

Hvala habita a Aran i novament ha activat el debat

La ferida de l'ós al Pirineu

Ramaders, caçadors i ecologistes, cada vegada més allunyats després de reobrir-se el debat d'una reintroducció que es fa amb clara falta de mitjans

H. CULLERÉ / R. RAMÍREZ

[LLEIDA] Pot ser que Aran no vulgui els óssos, però és clar que als óssos els agrada Aran. Entre 5 i 7 plantigrads, una quarta part de la població d'òssos del Pirineu, s'han establert en els 663 quilòmetres quadrats de la Val, segons dades de Medi Ambient i del Conselh Generau. La resta, uns 15 exemplars, estan disseminats en 5.400 quilòmetres quadrats a la zona compresa entre el Pallars Sobirà, Andorra, Aragó, Navarra i el sud de França.

L'estiu passat es va albirar per primera vegada un óssa amb dos cadells de l'ós al sud del riu Segre a l'Alt Urgell. Als plantigrads que habiten la Val s'hi sumen altres exemplars que es troben de forma esporàdica a Aran. Segons estimacions de Medi Ambient, el Pirineu lleidatà és zona de pas habitual per a almenys una desena de plantigrads.

El seguiment d'aquesta espècie en territori català està a càrrec d'agents rurals que combinen aquesta vigilància amb altres tasques, com fan a Aran els guardes del Conselh Generau.

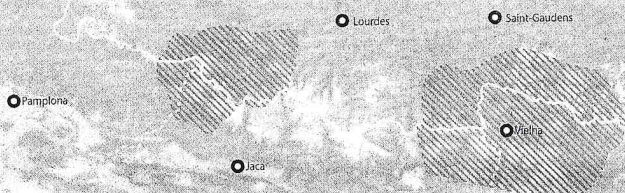
Aquesta situació contrasta amb la d'Aragó, on el Camille és l'únic ós que es troba habitualment a les muntanyes d'aquesta comunitat. Cinc persones, dividides en dos patrulles, segueixen estretament els passos d'aquest vell plantigrad i els d'alguns altres exemplars que, ocasionalment, entren en territori aragonès des de Catalunya, Navarra i França. A la serralada cantàbrica, 25 persones es distribueixen en vuit patrulles distribuïdes a Galícia, Lleó, Palència, Astúries i Cantàbria per a la vigilància d'una població d'uns 130 óssos.

L'atac de l'óssa Hvala a un caçador, Luís Turmo, quan participava en una batuda a Les el 23 d'octubre ha revifat la polèmica sobre la reintroducció d'aquesta espècie al Pirineu i la seua coexistència amb l'activitat humana. El Conselh ha reclamat la retirada de tots els exemplars de la Val mentre els seus guardes forestals miren de capturar l'óssa juntament amb agents rurals. El consell del Pallars Sobirà, per la seua part, prepara una declaració institucional en contra de l'ós.

El desplegament per capturar Hvala ha posat de manifest l'absència de previsió a Catalunya sobre què fer davant d'aquest tipus d'esdeveniments. Mentre països com França i Eslovènia tenen protocols d'actuació davant d'òssos problemàtics (que inclouen mesures com el trasllat d'exemplars i fins i tot la

LA POBLACIÓ D'ÓSSOS AL PIRINEU

■ La població de 20 óssos del Pirineu està distribuïda en tres sectors, que sumen una superfície d'uns 6.000 metres quadrats.

Pirineus Atlàntics

4 óssos És un nucli amb exemplars autòctons i descendents d'òssos reintroduïts. Està abocat a l'extinció, al no haver-hi entre aquests cap femella.

Pirineu central

15 óssos És un nucli de població reintroduïda amb exemplars eslovens entre França, Aran, el Sobirà i Aragó. Almenys cinc dels plantigrads s'estan habitualment a Aran.

Pirineus Orientals

1-2 óssos Aquests són plantigrads eslovens alliberats per França i escindits del sector central. Es tracta dels mascles Boutxi i Kouki. No hi ha cap femella en aquest nucli.

14

ÓSSOS MASCLES

■ La població occidental i oriental no té cap femella

6

ÓSSOS FEMELLES

■ Totes les femelles són al sector del Pirineu central

LA HISTÒRIA DE L'ÓS BRU AL PIRINEU

Al límit de l'extinció

■ 1995: L'espècie era al límit de l'extinció al Pirineu, amb 7 exemplars en tota la serralada. El Govern francès va iniciar el programa de reintroducció amb ajudes del programa europeu Life i va crear una colònia experimental al Pirineu central, prop d'Aran, on la població autòctona es va considerar extingida als anys 80.

Primeres reintroduccions

■ 1996-1997: El Govern francès va alliberar al Pirineu els tres primers óssos d'origen eslovè, Pyros, Melba i Giva. L'operació va ser objecte de protestes a Catalunya, amb l'oposició d'Aran i una moció parlamentària en contra de la reintroducció. L'óssa Melba va ser abatuda a la localitat francesa de Saint Béat el 1997 per un caçador després d'haver tingut dos cadells. L'oposició a l'ós va dissuadir França d'alliberar-ne tres exemplars més.

Supervivència qüestionada

■ 2002: Cinc anys després de les reintroduccions, hi havia 15 óssos al Pirineu. Malgrat l'augment de la població, un estudi sobre la seua evolució demogràfica (en què va participar Pierre-Yves Quennet, responsable de l'equip de l'ós a França) va revelar que la continuïtat de l'espècie estava "lluny d'estar assegurada". L'informe suggeria alliberar-ne almenys sis exemplars més.

Cinc óssos més

■ 2004: La mort de l'óssa Cannelle, l'última femella autòctona del Piri-

L'ós eslovè Balou, en el moment del seu alliberament al Pirineu francès, al juny del 2006.

L'óssa Hvala.

neu, a les mans d'un caçador el 2004 va decidir el Govern francès a portar a terme una nova reintroducció amb 5 exemplars. Experts en l'ós bru encarregats d'avaluar aquesta proposta van assenyalar que, a mitjà termini, seria necessari alliberar més plantigrads.

Projeccions fallides

■ 2006: El Govern espanyol va rebutjar cedir exemplars de la serralada cantàbrica i França va recórrer de nou a óssos eslovens. Amb els cinc óssos alliberats, el cens va augmentar a 20 exemplars. L'Executiu

gal esperava que es reproduïssin fins a arribar als 30 el 2008. Tot i això, la població no ha crescut des de llavors. Dos de les ósses alliberades el 2006, Palouma i Franska, van morir en accidents, mentre que Hvala (que va ferir un caçador a Les el 23 d'octubre) va tindre dos cadells.

Futur incert

■ 2008: El Govern francès no ha decidit noves reintroduccions, si bé informes del ministeri d'Ecologia assenyalen la conveniència d'alliberar exemplars a curt termini al Pirineu occidental.

SEGRE

09/11/08

Equips de seguiment de l'ós

■ A Catalunya no hi ha un equip de seguiment especialitzat en l'ós com a França i Aragó. La creació d'aquestes patrulles va ser un dels compromisos al qual van arribar el ministeri de Medi Ambient, la Generalitat i el Consell, durant una reunió feta el 27 d'octubre a Vielha.

Els aranesos demanen respecte

■ El Consell General i entitats socials i agrupacions de caçadors de la vall han demanat que s'accepti el seu rebuig de conviure amb óssos a les seues muntanyes. També han destacat el respecte amb què han tractat l'animal aquests anys. Els óssos morts per tret han mort a França.

possibilitat d'abatre els considerats perillosos), la Generalitat encara no ha aclarit què farà amb l'ós que busca després de capturar-la i sotmetre-la a proves veterinàries.

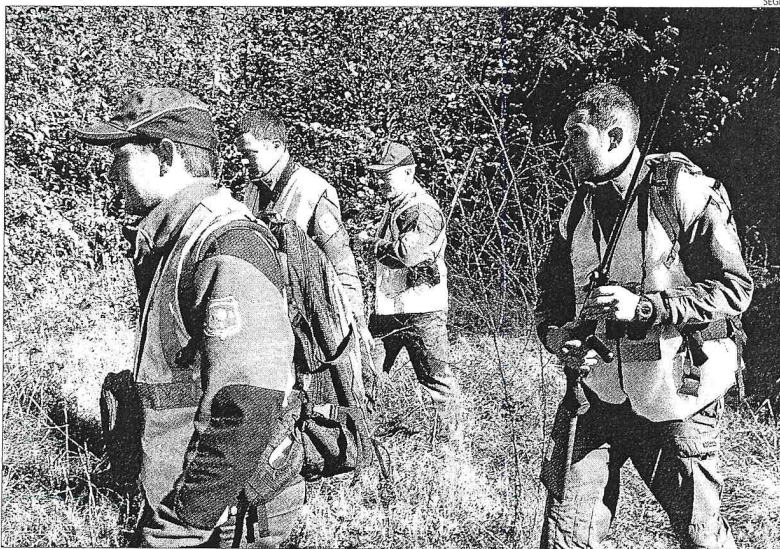
Tant el Govern com la conselleria de Medi Ambient rebutgen la petició d'Aran d'"expulsar" els óssos de la vall. Així mateix, l'operació per capturar Hvala ha xocat amb l'oposició d'associacions ecologistes, que exigeixen que l'espècie segueixi a la Val.

Malgrat les seues diferències, defensors i contraris a l'ós comparteixen un mateix argument: afirmen que els recursos destinats al control d'aquesta espècie i a evitar conflictes amb l'activitat humana són insuficients. El síndic d'Aran, Francesc Boya, estima que una correcta vigilància de l'ós i un sistema adequat de compensacions per a la població aranesa requeriria una inversió de 400.000 euros a l'any. Boya qüestiona l'oportunitat d'efectuar aquesta despesa en temps de crisi.

La Generalitat, per la seua part, preveu destinar l'any que ve 300.000 euros a sufragar mesures al Pirineu lleidatà dirigides a facilitar la

França i Eslovènia tenen un protocol en cas de perill

El país promotor de la reintroducció i el d'origen dels animals tenen manuals d'intervenció en casos de trobades o situacions de risc

L'equip de seguiment aranes, en una sortida recent a la recerca de Hvala, format per agents del Consell.

var quines mesures són més eficaçes.

Si els primers passos no donen resultat, es pot eliminar l'animal ("per captura o destrucció", estableix el manual), si bé el protocol també contempla que en cas de risc i perill imminent es pot passar del primer al cinquè grau d'intervenció, és a dir, a la mort de l'animal, de forma directa.

A Eslovènia, país amb una població d'entre 500 i 700 óssos declarats oficialment, l'experiència és molt més extensa i els mitjans d'intervenció, molt més desenvolupats.

Documentació a la qual ha tingut accés aquest diari descriu el grup d'intervenció en casos d'emergència: està format per 14 agents estables del servei de boscos eslovè, dos veterinaris, una organització territorial, un coordinador estatal i tres grups regionals formats per sis persones i gossos ensinistrats. L'equip està disponible 24 hores al dia durant tot l'any davant de trucades d'emergència per trobades amb óssos. Cada any reben entre 150 i 180 trucades, que són registrades, i en molts casos la resposta se centra en calmar la població que s'ha sentit amenaçada.

Les intervencions *reals* es limiten a una cinquena part de les trucades. El grup hi ha intervingut de diferents maneres: espantant l'animal amb bales de goma o trets a l'aire; capturant-lo i traslladant-lo a un altre bosc; buscant exemplars ferits amb gossos entrenats o disparant als exemplars conflictius.

El protocol de l'equip de seguiment de l'ós a França, país que en va promoure la reintroducció el 1996, contempla l'eliminació d'un exemplar si és particularment perillós.

L'equip francès va elaborar un manual per a la gestió de situacions en què els plantigrads siguin problemàtics. Les accions, cinc en total, graduals i subsidiàries, van des de la identificació de l'animal i el seu comportament fins a la seua eliminació en cas que el comportament atipic de l'exemplar sigui prolon-

gat, que el seu aïllament sigui impossible i que sigui particularment perillós. Abans d'arribar a aquesta situació, el protocol indica que després de la identificació s'han de prendre mesures de protecció preventives adaptades a la situació, i esmenten el muntatge de tancats elèctrics o la vigilància nocturna entre aquests, així com l'assistència reforçada als equips de seguiment.

El següent pas és la temptativa d'espantar l'animal utilitzant bales de plàstic que li són dispa-

ENSINISTRAR L'ÓS

Una de les intervencions consisteix a disparar-li bales de goma per deshabituar el plantigrad de certes accions

rades perquè associi el dolor que li causen a comportaments que no pot repetir. Seria una manera d'ensinistrar-lo. Si no funciona, s'haurà de capturar l'ós i col·locar-li un emissor per incrementar el control i compro-

LES COMUNITATS AMB POBLACIÓ D'ÓS BRU I LES SEUES POLÍTIQUES CAP A LA CONSERVACIÓ DE L'ESPÈCIE I LA CONVIV

Aragó

Conservació inviable. Els governs aragones i navarres adverteixen que només hi ha a la seua zona 4 óssos mascles i la seua reproducció és inviable.

Més de 4 milions des de la primera reintroducció

■ Quatre exemplars d'ós bru habiten al Pirineu occidental, però la població estable a Aragó i Navarra és molt escassa. Els quatre óssos són mascles (Camille, Aspe Oeste, Nere i Canelito, fill de Canelle, l'última óssa autòctona, morta el 2004) i les autoritats navarreses i aragoneses consideren que aquest nucli de població és tècnicament inviable en les condicions actuals, després del fracàs de l'intent de França d'introduir una femella en aquesta zona.

A Aragó, a les valls de Hecho i Ansó, s'ha registrat la presència d'Aspe Oeste, l'hàbitat del qual ocupa un ampli espai entre els dos vessants del Pirineu. A Aragó, els albiraments d'óssos són molt escassos, de manera que se'n solen registrar uns dos a l'any.

D'altra banda, la mitjana d'ovelles mortes de manera directa per atacs de l'ós és d'unes quatre a l'any, sense comptar les desaparegudes o les morts indirectes. La mitjana anual

d'atacs d'ós a ramats ronda els 3,6, segons dades del Govern d'Aragó. Des de la primera reintroducció, el 1996, en aquesta comunitat s'hi han invertit quatre milions d'euros tant per a la conservació de l'espècie com per a indemnitzacions a ramaders, partides que es reparteixen el 50 per cent del pressupost. Això suposa que els ramaders reben a l'any uns 160.000 euros per atacs o en concepte de compatibilització d'usos i cohabitació.

Navarra

Subvencions als ram

■ El Pirineu de Navarra només té un inquilí estable que habita a les muntanyes de la vall de Roncal. Es tracta de Camille, un ós mascle autòcton de més de 20 anys i malalt de sarna que, malgrat tot, només aquest any ha protagonitzat 19 atacs a bestiar amb un saldo d'unes 30 ovelles mortes. A la mateixa zona s'hi va poder veure aquest estiu Nere, fill de Pyros i Giva, dos exemplars reintroduïts en el primer programa LIFE, el 1996 i el 1997, al sud de França. Però ja fa mesos que es presumeix que

LA DADA

300.000
EUROS

■ La Generalitat invertirà en els programes de l'ós 300.000 euros el 2009, al marge de les compensacions als ramaders.

convivència entre l'ós i la ramaderia; amb mesures com la instal·lació de tancats elèctrics i reagrupacions de ramats com la que Aran ha posat en marxa en l'últim any. A aquesta quantitat s'hi ha de sumar les indemnitzacions per bestiar mort o desaparegut en atacs del plantigrad. A Aragó, des del 1996 s'han invertit quatre milions d'euros tant per a la conservació de l'ós com per compensar els ramaders. Això suposa que a l'any s'han gastat més de 330.000 euros de mitjana per la presència no estable d'un màxim de dos óssos. Dotze anys després de la reintroducció dels primers óssos al Pirineu, les successives operacions per alliberar exemplars eslovens no han aconseguit els objectius que perseguia el Govern francès per aconseguir una població estable a la serralada (més informació a la pàgina 3). Informes encarregats pel ministeri d'Ecologia francès assenyalen a la necessitat d'alliberar més exemplars en el futur per garantir la supervivència de l'espècie a la serralada.

SEGNE

09/11/08

TORNA EL DEBAT SOBRE LA REINTRODUCCIÓ

>>> Programa Life a Catalunya

■ La reintroducció va suposar per a la Generalitat una ajuda de 524.662 euros del programa Life. Almenys en els 5 anys que van seguir a l'alliberament dels primers plantigrads, el Govern es va limitar a indemnitzar les ovelles mortes o perdudes en atacs i al seguiment dels exemplars a Catalunya.

Col·lectius enfrontats

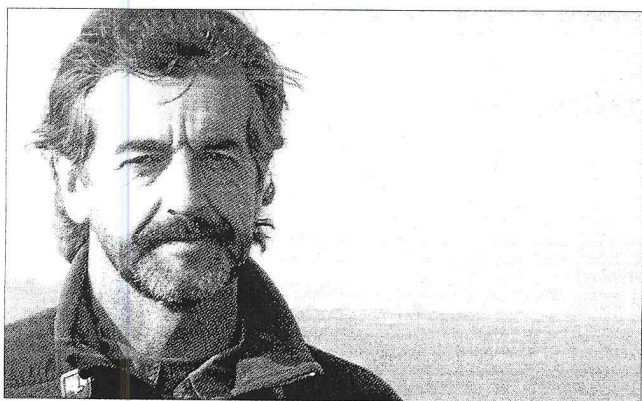
■ El debat no ha desaparegut mai, però s'ha animat després de l'atac de Hvala a un caçador. És el primer enfrontament físic i directe d'un ós amb un home després de la reintroducció. Els caçadors creuen que l'animal ja està marcat i els ecologistes, que va actuar en plena fugida.

ENTREVISTA

"Si s'intenta retirar Hvala ho denunciarem"

Guillermo Palomero

PRESIDENT DE LA FUNDACIÓ ÓS BRU

La seua fundació ha denunciat davant de la fiscalia de Lleida la intenció de capturar l'ós Hvala, com avalua aquesta operació? Opinem que el que va passar entre el caçador i l'ós és un incident cinègic en què, afortunadament, el caçador ha tingut ferides lleus. L'activitat cinègica comporta alguns riscos i això ho saben molt bé els caçadors. Tots els anys, a la serralada cantàbrica, i suposo que també als Pirineus, desenes de caçadors són tombats i magolats o ferits pels ullals dels senglars quan aquests són despertats o entren als llocs. El comportament de Hvala és això mateix, encaixa amb el d'un animal assetjat que vol fugir i tomba un obstacle, i no amb el d'un animal especialment agressiu o sanguinari. No s'han de retirar? No hi ha cap argument per retirar a aquest exemplar del medi natural i molt menys els restants óssos. L'ós bru és una espècie protegida i considerada

prioritària per la Directiva d'Hàbitats, cosa que obliga els responsables de la seua gestió a garantir la seua protecció i la del seu hàbitat. També està protegida per la nostra normativa, que la considera una espècie amenaçada en perill d'extinció. Per aquest motiu hem demanat la intervenció de la fiscalia. Que ningú dubti que si s'intenta traure Hvala o altres óssos del seu medi natural la Fundació exercirà les accions judicials oportunes perquè els jutges ho impedeixin i denunciària els responsables d'aquesta decisió davant de les autoritats comunitàries. Què caldria fer? Estaríem d'acord a capturar l'ós Hvala per substituir el seu collaret emissor per fer-ne un millor seguiment. Però després hauria de ser alliberada al mateix lloc i ser traslladada a un centre de fauna en captivitat. Cal rebutjar les batudes i altres procediments problemàtics i poc eficaços.

Guillermo Palomero
FUNDACIÓ ÓS BRU

“El que va passar va ser un incident cinègic i els caçadors saben que la caça té riscos”

“Es pot capturar l'ós per canviar-li l'emissor però després s'ha de deixar anar allí”

Joan Antoni Estévez
AGRUPACIÓ RAMADERS ARAN

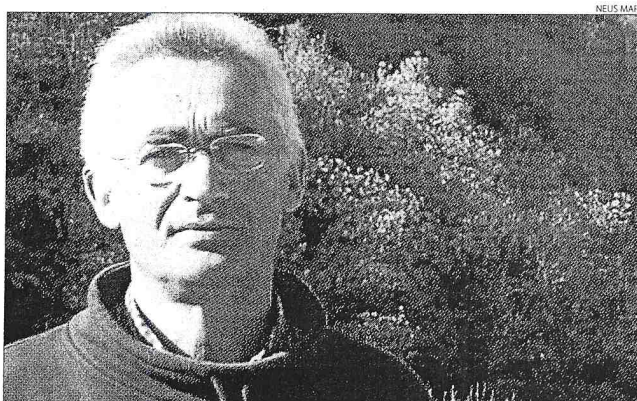
“Els óssos eslovens són bel·licosos, han tingut contacte humà i s'han alimentat amb ovelles”

“En l'inici, el programa Life va comptar amb 2.000 milions de pessetes que no han arribat”

"S'està acabant amb la moral dels ramaders"

Joan Antoni Estévez

PRESIDENT DE L'AGRUPACIÓ DE RAMADERS DE LA VAL D'ARAN

Per què creu que no és compatible l'ós i la ramaderia?

Per moltes raons. La primera és que la reintroducció està acabant amb l'ànim dels ramaders que queden a la Val. Fa 35 o 40 anys n'hi havia 2.000 i ara, entre 60 i 70.

I tot és atribuïble a l'ós?

L'activitat ha anat a menys, però la presència de l'ós hi ha ajudat: ha acabat amb els ramaders petits i mitjans.

Els governs descarten retirar els animals, què proposa?

El problema és que s'ha fet malament. Si s'hagués reintroduït un ós autòcton de la manera adequada, potser fins i tot l'hauríem protegit. Però aquests venen d'Eslovènia i tenen un caràcter bel·licós: han tingut contacte amb els humans i han estat alimentats amb ovelles.

Què més els oposa a la reintroducció?

No compensa en absolut. Et poden indemnitzar amb 60 o 80 euros per ovella morta per l'ós si ho justifiques. Però l'efecte

mortífer és molt més gran: per dos que hagi matat, 15 o 20 més avortaran i 10 o 12 més desapareixeran. La pèrdua és 20 o 30 vegades més gran que el que et compensen. A més, els ramaders som jardiniers del Pirineu; l'ós no contribueix en res a l'equilibri ecològic. Els tècnics hauran estudiat molt sobre l'espècie però no sobre el lloc on s'ha reintroduït, i aquest territori està molt poblat. A més, el programa Life va estar dotat en el seu moment amb 2.000 milions de pessetes. I no han arribat.

Per quin concepte se'ls pot compensar en aquest sentit?

Només per danys justificats. Hi veu alguna solució intermèdia?

Crec que els óssos desapareixeran. En tot cas, el que s'ha d'evitar és que en portin més. I els que hi ha haurien d'estar molt controlats i saber sempre on són. Si no estigués poblat, Aran seria un paradís per a l'ós. Però no pot viure en una vall tan habitada.

IMB LA RAMADERIA

Un sol ós, i malalt. L'ós Camille habita les muntanyes de la vall de Roncal, té més de 20 anys i està malalt de sarna.

s com a vigilants dels óssos

Nere és en l'altre costat de la frontera. Pel que fa a Camille, el seu comportament ha sigut sempre esqui i només en els últims temps s'ha deixat veure de prop. Els responsables de la seua vigilància ho atribueixen a la seua vellesa. El passat mes d'abril, els guardes van albirar l'ós de dia i aquest només es va adonar de la seua presència quan estaven a menys de deu metres de distància. Llavors va fugir, però més tard va tornar al lloc per alimentar-se de nou. El Govern de Na-

varra, d'altra banda, assigna cada any una partida pressupostària per a indemnitzacions als ramaders de la zona tant en concepte de bestiar mort com per vigilància dels óssos. Precisament, aquests dies un ordre foral autoritza una partida de 85.000 euros amb aquesta finalitat. Les ajudes per vigilància van d'11,90 a 36,06 euros per ramader cada dia amb 210 dies com a màxim. Des de l'any 2000, el Govern autonòmic ha invertit 600.000 euros en ajudes.

Cantàbria

Més d'1 milió fins al 2011 amb l'últim projecte Life

■ La població d'óssos a la serralada cantàbrica està formada per uns 130 exemplars repartits en dos nuclis incommunicats: l'oriental (Cantàbria, muntanya de Palència i muntanya oriental lleonesa) i la població occidental (Astúries, Alto Sil lleonès i Ancares).

En l'última dècada, segons la Fundació Ós Bru, s'ha duplicat el nombre d'óssos reproductores. La tendència és de "gradual creixement" i el 2008 es va obtenir el rècord en

Quatre governs i una fundació. La població d'óssos, uns 130 exemplars, s'estén per Galícia, Castella i Lleó, Astúries i Cantàbria.

nombre d'óssos amb cries de les darreres dècades: a tota la serralada cantàbrica es van censar 21 óssos amb 39 cadells. Al marge de la inversió dels governs de la zona, la Fundació inverteix una bona part del seu pressupost a mantindre operatius sobre el terreny un equip de tres científics, sis educadors ambientals i 25 guardes.

Tant els educadors com els guardes són veïns de les zones amb caus de l'ós. La Fundació Ós Bru ha rebut

finançament comunitari a través de sis projectes Life, cinc dels quals destinats a la conservació de l'ós bru. L'últim d'ells es desenvoluparà entre el 2009 i el 2011 i té assignat un pressupost d'1,1 milions d'euros. D'altra banda, la mateixa fundació guia visites en alguns parcs naturals de la zona per conèixer l'hàbitat dels óssos. Per exemple, al de Somiedo l'ós és un element dinamitzador de les àrees rurals i s'usa com a marca de qualitat.